

Įstatymas skelbtas: Žin., 2002, Nr. 73-3084
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO PATVIRTINIMO

ĮSTATYMAS

2002 m. birželio 27 d. Nr. IX-994
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso patvirtinimas
Šiuo Įstatymu Seimas patvirtina Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksą.

2 straipsnis. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso įsigaliojimo data ir įgyvendinimo tvarka

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso įsigaliojimo data ir įgyvendinimo tvarka nustatoma atskiru įstatymu.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

PATVIRTINTAS
Lietuvos Respublikos
2002 m. birželio 27 d.
įstatymu Nr. IX-994

LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUSMIŲ VYKDYMO K O D E K S A S

I DALIS BENDROSIOS NUOSTATOS

I SKYRIUS BAUSMIŲ VYKDYMO ĮSTATYMAI

1 straipsnis. Bausmių vykdymo įstatymų paskirtis

1. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo įstatymai nustato bausmių vykdymo ir atlikimo tvarką, sąlygas ir principus.
2. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo įstatymų paskirtis – nustatyti tokią bausmės vykdymo tvarką, kad atlikęs bausmę nuteistasis savo gyvenimo tikslų siektų teisėtais būdais ir priemonėmis.
3. Bausmių vykdymo institucijų ir įstaigų pareigūnų teises, pareigas ir atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo įstatymai ir kiti teisės aktai.

2 straipsnis. Teisės aktai bausmių vykdymo klausimais

1. Šio Kodekso numatytais atvejais valstybės institucijos priima teisės aktus bausmių vykdymo klausimais.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti teisės aktai nustato Lietuvos Respublikos įstatymuose numatytų nuteistųjų teisių ir laisvių apribojimo bei pareigų realizavimo tvarką.

3 straipsnis. Bausmių vykdymo įstatymų taikymas

1. Bausmės vykdomos pagal jų vykdymo metu galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus.
2. Visiems bausmes Lietuvos Respublikoje atliekantiems asmenims taikomi Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo įstatymai.
3. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo įstatymų kolizijos atveju taikomas švelnesnę nuteistojo teisinę padėtį numatantis įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo įstatymų spragos atveju bausmių vykdymo institucijos, įstaigos ir pareigūnai privalo veikti pagal šiame Kodekse nustatytus bausmių vykdymo principus.

4 straipsnis. Bausmių vykdymo įstatymai ir Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys

Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias taisykles negu šiame Kodekse išdėstytosios, taikomos tarptautinės sutarties taisyklės.

II SKYRIUS BAUSMIŲ VYKDYMO PRINCIPAI

5 straipsnis. Teisėtumo principas

1. Bausmės vykdymo pagrindas yra tik įsiteisėjęs apkaltinamasis Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais bausmės

vykdymo pagrindu yra užsienio valstybės teismo arba tarptautinės teisminės institucijos įsiteisėjęs apkaltinamasis nuosprendis (sprendimas).

2. Nuteistų asmenų teisių bei laisvių apribojimus ir nuteistų asmenų pareigas nustato tik Lietuvos Respublikos įstatymai.

3. Nuteistojo elgesį gali suvaržyti tik draudimas arba pareiga. Bausmės vykdymo institucija arba pareigūnas gali veikti tik įstatymų nustatytais būdais ir priemonėmis. Įstatymų nustatytus reikalavimus pažeidę pareigūnai atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

4. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiklos teisėtumo priežiūrą atlieka Lietuvos Respublikos teismai, prokurorai, Seimo skiriami kontrolieriai, Teisingumo ministerija ir kitos valstybės institucijos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6 straipsnis. Nuteistųjų lygybės taikant bausmių vykdymo įstatymus principas

Taikant bausmių vykdymo įstatymus, vadovaujamosi principu, kad visi nuteistieji lygūs nepaisant jų kilmės, lyties, socialinės ar turtinės padėties, tautybės ar rasės, politinių pažiūrų ir partiškumo, išsilavinimo, kalbos, religinių ar kitokių įsitikinimų, genetinių savybių, neįgalumo, seksualinės orientacijos, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų nenumatytų Lietuvos Respublikos įstatymuose aplinkybių.

7 straipsnis. Humanizmo principas

1. Vykdamas bausmę, nesiekama žmogaus kankinti, žiauriai su juo elgtis arba žeminti jo orumą.

2. Su nuteistuoju, kurio laisvė apribota, net ir jo sutikimu draudžiami medicinos, biologiniai ir kitokie mokslo bandymai.

3. Draudžiama, išskyrus Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus atvejus, filmuoti ar fotografuoti nuteistąjį, kurio laisvė apribota, be išankstinio jo sutikimo.

8 straipsnis. Bausmių vykdymo individualizavimo ir visuomenės dalyvavimo nuteistųjų pataisos procese principas

1. Atskirų bausmių vykdymo tvarką ir sąlygas reglamentuojančiuose šio Kodekso skyriuose numatytos pataisos priemonės nuteistiesiems taikomos atsižvelgiant į jų asmenybę bei elgesį bausmės atlikimo metu, taip pat į padarytos nusikalstamos veikos pavojingumą ir pobūdį.

2. Nuteistųjų pataisos procese gali dalyvauti visuomeninės organizacijos, religinės bendruomenės ir bendrijos, jų nariai bei kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.

9 straipsnis. Teisingo ir progresyvaus bausmių atlikimo principas

Nuteistųjų teisinė padėtis, atsižvelgiant į jų elgesį bausmės atlikimo metu, nustatytų pareigų ir draudimų laikymąsi, požiūrį į darbą ir mokymąsi, reagavimą į psichologinį poveikį ir socialinės rehabilitacijos priemones, Baudžiamojo kodekso, Baudžiamojo proceso kodekso ir šio Kodekso nustatyta tvarka gali būti švelninama arba griežtinama.

III SKYRIUS NUTEISTŪJŲ TEISINĖ PADĖTIS

10 straipsnis. Nuteistųjų teisinė padėtis

1. Bausmes atliekantys Lietuvos Respublikos piliečiai turi visas Lietuvos Respublikos piliečiams įstatymų nustatytas teises, laisves ir pareigas su apribojimais, kuriuos numato Lietuvos Respublikos įstatymai ir teismo nuosprendis.

2. Bausmes atliekančių užsieniečių teisinę padėtį nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys šių asmenų teises, laisves bei pareigas jiems esant Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, Lietuvos Respublikos įstatymai ir teismo nuosprendis.

11 straipsnis. Bendrosios nuteistųjų teisės

1. Nuteistieji turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka:

1) gauti rašytinę informaciją apie bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas, savo teises bei pareigas. Šią informaciją bausmės vykdymo institucija pateikia lietuvių kalba arba nuteistojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią nuteistasis supranta;

2) kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais į bausmės vykdymo ar kitą valstybės ar savivaldybės instituciją ar įstaigą, pareigūną, visuomeninę ar tarptautinę organizaciją, taip pat kitas įmones, įstaigas ir organizacijas;

3) gauti medicinos pagalbą;

4) gauti teisinę pagalbą.

2. Specialiąsias nuteistųjų teises nustato atskirų rūšių bausmių vykdymo tvarką ir sąlygas reglamentuojantys šio Kodekso skyriai.

12 straipsnis. Bendrosios nuteistųjų pareigos

1. Nuteistieji privalo vykdyti įstatymų reikalavimus ir laikytis jiems nustatytų elgesio taisyklių.

2. Nuteistieji privalo vykdyti bausmės vykdymo institucijos, įstaigos arba pareigūno nurodymus ir įsakymus.

3. Specialiąsias nuteistųjų pareigas nustato atskirų rūšių bausmių vykdymo tvarką ir sąlygas reglamentuojantys šio Kodekso skyriai.

13 straipsnis. Nuteistųjų teisė dalyvauti rinkimuose, referendume arba visuotinėje apklausoje (plebiscite)

1. Bausmes atliekantys Lietuvos Respublikos piliečiai turi teisę dalyvauti rinkimuose, referendume arba visuotinėje apklausoje (plebiscite).

2. Dalyvavimo rinkimuose, referendume arba visuotinėje apklausoje (plebiscite) tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

3. Bausmes Lietuvos Respublikoje atliekančių užsieniečių dalyvavimo jų valstybėse vykstančiuose rinkimuose, referendume arba visuotinėje apklausoje (plebiscite) klausimai sprendžiami Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Nuteistųjų pilietybės klausimų sprendimas

1. Bausmes atliekančių nuteistų Lietuvos Respublikos piliečių bei asmenų be pilietybės pilietybės klausimai sprendžiami Pilietybės įstatymo nustatyta tvarka ir pagrindais.

2. Bausmes Lietuvos Respublikoje atliekančių nuteistų užsieniečių pilietybės klausimai sprendžiami Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka.

15 straipsnis. Nuteistųjų tikėjimo ir sąžinės laisvė

1. Nuteistiesiems garantuojama tikėjimo ir sąžinės laisvė.

2. Tikėjimo ir sąžinės laisvės realizavimo tvarką nustato šis Kodeksas ir kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai.

IV SKYRIUS BAUSMIŲ VYKDYMO INSTITUCIJOS

16 straipsnis. Baudos bausmę vykdanči institucija

Baudą priverstinai išieško antstolis.

17 straipsnis. Juridinio asmens veiklos apribojimo ir juridinio asmens likvidavimo bausmes vykdanči institucija

Juridinio asmens veiklos apribojimo ir juridinio asmens likvidavimo bausmes vykdo antstolis.

18 straipsnis. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo, viešųjų teisių atėmimo ir viešųjų darbų bausmes vykdanči institucija

1. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo, viešųjų teisių atėmimo ir viešųjų darbų bausmes vykdo pataisos inspekcijos.

2. Pataisos inspekcijas steigia, reorganizuoja, pertvarko ir likviduoja Teisingumo ministerija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1497](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1735 (2003-04-24)

19 straipsnis. Laisvės apribojimo bausmę vykdanči institucija

1. Laisvės apribojimo bausmę vykdo pataisos inspekcijos.

2. Policija, neperžengdama Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytos kompetencijos, kontroliuoja nuteistajam paskirtų draudimų ir įpareigojimų vykdymą.

3. Pataisos inspekcijų ir policijos bendradarbiavimo vykdančią laisvės apribojimo bausmę tvarką nustato Teisingumo ministerija ir Vidaus reikalų ministerija.

20 straipsnis. Arešto bausmę vykdanči institucija

1. Arešto bausmę vykdo areštinės.

2. Areštines steigia, reorganizuoja, pertvarko ir likviduoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė Teisingumo ministerijos teikimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1497](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1735 (2003-04-24)

21 straipsnis. Terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdanči institucija

1. Terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdo pataisos įstaigos – pataisos namai, nepilnamečių pataisos namai, kalėjimai, atviros kolonijos.

2. Pataisos įstaigas steigia, reorganizuoja, pertvarko ir likviduoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė Teisingumo ministerijos teikimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1497](#), 2003-04-10, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1735 (2003-04-24)

II DALIS

NUTEISTŪJŲ TURTINIŲ TEISIŲ APRIBOJIMO BAUSMIŲ VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

V SKYRIUS

BAUDOS BAUSMĖS VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

22 straipsnis. Baudos bausmės įvykdymo būdai

1. Baudos bausmė įvykdoma savanoriškai arba priverstinai.

2. Nuosprendį paskelbęs teismas išaiškina nuteistajam, kad jis privalo sumokėti baudą į teritorinės mokesčių inspekcijos sąskaitą per du mėnesius nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos ar per kitą teismo nustatytą laikotarpį.

3. Jeigu bauda paskirta juridiniam asmeniui, nuosprendį priėmęs teismas išaiškina juridinio asmens valdymo organui ar įgaliotam asmeniui, kad juridinis asmuo privalo pervesti baudą į teritorinės mokesčių inspekcijos sąskaitą per du mėnesius nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos ar per kitą teismo nustatytą laikotarpį.

4. Teismas privalo pasirašytinai įspėti nuteistąjį arba juridinio asmens valdymo organą ar įgaliotą asmenį, kad nustatytu laiku nesumokėta arba nepervesta bauda bus išieškota priverstinai.

23 straipsnis. Savanoriškas baudos bausmės įvykdymas

1. Sumokėjęs baudą į teritorinės mokesčių inspekcijos sąskaitą nuteistasis pateikia nuosprendį priėmusio teismo raštinės tarnautojui banko kvitą.

2. Pervedęs baudą į teritorinės mokesčių inspekcijos sąskaitą juridinis asmuo tai patvirtinančius dokumentus pateikia nuosprendį priėmusio teismo raštinės tarnautojui.

3. Nuosprendį priėmusio teismo raštinės tarnautojas, patikrinęs baudos sumokėjimo teisingumą, banko kvitą arba juridinio asmens pateiktus dokumentus įsiuva į baudžiamąją bylą ir apie nuosprendžio įvykdymą praneša nuosprendį priėmusiam teismui.

24 straipsnis. Priverstinis baudos išieškojimas

1. Jeigu nuteistasis nesumokėjo, o juridinis asmuo nepervedė nustatytu laiku visos baudos, ši bausmė pagal nuosprendį priėmusio teismo išduotą vykdomąjį raštą vykdoma priverstinai.

2. Baudos bausmę priverstinai vykdo antstolis, kurio veiklos teritorijoje yra nuteistojo gyvenamoji, darbo ar turto buvimo arba kitos bausmės atlikimo vieta.

3. Juridiniam asmeniui paskirtą baudos bausmę priverstinai vykdo antstolis, kurio veiklos teritorijoje yra juridinio asmens buveinė ar jo turto buvimo vieta.

4. Antstolis, pradėdamas priverstinį baudos išieškojimą, iš karto, neįteikęs raginimo, taiko priverstinio vykdymo priemones. Priverstinio baudos išieškojimo tvarką nustato Civilinio proceso kodeksas bei šiame Kodekse numatytos taisyklės.

25 straipsnis. Vengimo vykdyti baudos bausmę pasekmės

1. Jeigu nuteistasis neturi lėšų baudai sumokėti, antstolio teikimu ir nuteistojo sutikimu teismas, vadovaudamasis Baudžiamojo kodekso 47 straipsniu, baudą gali pakeisti viešaisiais darbais.

2. Jeigu nuteistasis vengia savo noru sumokėti baudą ir nėra galimybių ją išieškoti priverstinai, teismas, vadovaudamasis Baudžiamojo kodekso 47 straipsniu, antstolio teikimu baudą gali pakeisti areštu.

3. Juridinio asmens darbuotojas, atsakingas už šiam juridiniam asmeniui paskirtos bausmės – baudos nevykdymą, atsako pagal Baudžiamojo kodekso 244 straipsnį.

VI SKYRIUS

JURIDINIO ASMENS VEIKLOS APRIBOJIMO BEI JURIDINIO ASMENS LIKVIDAVIMO BAUSMIŲ VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

26 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo paskirtas juridinio asmens veiklos apribojimas ar juridinio asmens likvidavimas, pateikimas vykdyti

Teismas, priėmęs nuosprendį apriboti juridinio asmens veiklą arba likviduoti juridinį asmenį, išiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia antstoliui, kurio veiklos teritorijoje yra juridinio asmens buveinė, vykdyti ir apie tai praneša juridinių asmenų registro tvarkytojui. Juridinių asmenų registro tvarkytojas įtraukia šią informaciją į registrą.

27 straipsnis. Juridinio asmens veiklos apribojimo bausmės vykdymas

1. Antstolis per septynias darbo dienas nuo nuosprendžio nuorašo gavimo dienos išsiunčia juridiniam asmeniui raginimą įvykdyti nuosprendį gera valia. Raginime nurodoma, kokia juridinio asmens veikla turi būti nutraukta arba koks juridinio asmens padalinys turi būti uždarytas, ir nustatomas terminas, per kurį juridinis asmuo privalo tai padaryti.

2. Juridinis asmuo, atlikęs raginime nurodytus veiksmus, apie tai raštu praneša antstoliui. Antstolis, patikrinęs juridinio asmens atliktus veiksmus, privalo surašyti nuosprendžio vykdymo aktą. Šio akto formą nustato Teisingumo ministerija.

3. Jei juridinis asmuo dėl objektyvių priežasčių negali per nustatytą terminą atlikti raginime nurodytų veiksmų, antstolis turi teisę juridinio asmens motyvuotu prašymu nustatytą terminą pratęsti. Patarkymas nepratęsti raginime nustatyto termino gali būti skundžiamas antstolio veiklos teritorijos apylinkės teismui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

4. Jei juridinis asmuo per nustatytą terminą neįvykdo raginime nurodytų veiksmų, antstolis arba jo paskirtas asmuo atlieka nuosprendžiui vykdyti būtinus veiksmus.

5. Antstolis visą bausmės vykdymo laikotarpį pats arba per paskirtą asmenį kontroliuoja, kaip juridinis asmuo laikosi nuosprendyje nustatytų veiklos apribojimų.

28 straipsnis. Juridinio asmens likvidavimo baudmės vykdymas

1. Antstolis per septynias darbo dienas nuo nuosprendžio nuorašo gavimo dienos išsiunčia juridiniam asmeniui raginimą per nuosprendyje nustatytą terminą nutraukti visą ūkinę, komercinę, finansinę ar profesinę veiklą ir uždaryti visus juridinio asmens padalinius, taip pat atlikti kitas likvidavimo procedūras ir juridinį asmenį išregistruoti iš juridinių asmenų registro. Be to, raginime nurodomas terminas, per kurį turi būti paskirtas juridinio asmens likvidatorius ir parengtas, jei taip nusprendžia antstolis, juridinio asmens likvidavimo vykdymo planas.

2. Jei juridinio asmens organas per nustatytą terminą likvidatoriaus nepaskiria, likvidatoriumi ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų antstolio patvarkymu skiriamas antstolis arba kitas likvidatoriui keliamus reikalavimus atitinkantis asmuo.

3. Juridinio asmens organo bei likvidatoriaus veiksmus vykdant juridinio asmens likvidavimą nustato Civilinis kodeksas ir kiti teisės aktai. Apie juridinio asmens likvidavimą pagal teismo nuosprendį likvidatorius paskelbia viešai vieną kartą ir praneša raštu visiems kreditoriams.

4. Jei juridinio asmens organas arba likvidatorius dėl objektyvių priežasčių negali per nuosprendyje nustatytą terminą juridinio asmens likviduoti, antstolio veiklos teritorijos apylinkės teismas, gavęs juridinio asmens arba likvidatoriaus motyvuotą prašymą ir antstolio išvadą, turi teisę nustatyti terminą pratęsti.

29 straipsnis. Specialiosios antstolio teisės vykdant juridinio asmens veiklos apribojimo arba juridinio asmens likvidavimo baudmes

Vykdydamas juridinio asmens veiklos apribojimo arba juridinio asmens likvidavimo baudmes, antstolis turi šias specialiąsias teises:

1) paskirti arba pakeisti už juridinio asmens veiklos apribojimo vykdymą arba kontrolę atsakingą asmenį;

2) paskirti arba pakeisti juridinio asmens likvidatorių;

3) gauti už juridinio asmens veiklos apribojimo vykdymą atsakingo asmens ir (ar) likvidatoriaus atliktų veiksmų vykdant juridinio asmens veiklos apribojimą arba likvidavimą rašytinę ataskaitą. Ši ataskaita turi būti pateikta per penkias darbo dienas nuo antstolio reikalavimo gavimo dienos;

4) įpareigoti juridinį asmenį, juridinio asmens likvidatorių ar už juridinio asmens veiklos apribojimo vykdymą atsakingą asmenį per antstolio nustatytą terminą parengti ir pateikti preliminarų juridinio asmens veiklos apribojimo arba likvidavimo vykdymo planą;

5) tikrinti, kaip vykdoma juridinio asmens veiklos apribojimo ar likvidavimo baudmė.

30 straipsnis. Vengimo vykdyti juridinio asmens veiklos apribojimo arba juridinio asmens likvidavimo baudmę pasekmės

Juridinio asmens darbuotojas, atsakingas už juridiniam asmeniui paskirtos juridinio asmens veiklos apribojimo arba juridinio asmens likvidavimo baudmės vykdymą, jos nevykdęs, atsako pagal Baudžiamojo kodekso 244 straipsnį.

31 straipsnis. Juridinio asmens veiklos apribojimo arba juridinio asmens likvidavimo veiksmų pabaiga

Kai įvykdyta juridinio asmens veiklos apribojimo arba juridinio asmens likvidavimo baudmė, antstolis apie tai praneša nuosprendį priėmusiam teismui.

III DALIS NUTEISTŪJŲ ASMENINIŲ TEISIŲ APRIBOJIMO BAUSMIŲ VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

VII SKYRIUS
TEISĖS DIRBTI TAM TIKRĄ DARBĄ ARBA UŽSIIMTI TAM TIKRĄ VEIKLĄ
ATĖMIMO BAUSMĖS IR VIEŠŪJŲ TEISIŲ ATĖMIMO BAUSMĖS VYKDYMO
TVARKA IR SĄLYGOS

32 straipsnis. Nuosprendžio, kuriuo atimta teisė dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla arba paskirtas viešųjų teisių atėmimas, pateikimas vykdyti

1. Teismas, paskyręs teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia nuteistojo darbovietai ir šias bausmes vykdančiai institucijai. Jei asmeniui paskirta teisės užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašas išsiunčiamas ir institucijai, išduodančiai leidimus tokiai veiklai.

2. Teismas, paskyręs teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę kartu su laisvės atėmimu arba areštu, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia griežtesnę bausmę vykdančiai institucijai. Kai nuteistasis atliko bausmę arba lygtinai atleidžiamas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, arba lygtinai paleidžiamas iš laisvės atėmimo vietos, pataisos įstaigos arba areštinės administracija nuosprendžio nuorašą išsiunčia teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdančiai institucijai pagal nuteistojo gyvenamąją vietą.

3. Jeigu laisvės atėmimo bausmė pakeičiama švelnesne bausme, pataisos įstaigos administracija nuosprendžio nuorašą išsiunčia švelnesnę bausmę vykdančiai institucijai. Kai nuteistasis atliko arba yra atleistas nuo griežtesnės bausmės atlikimo, šią bausmę vykdanči institucija nuosprendžio nuorašą išsiunčia teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdančiai institucijai pagal nuteistojo gyvenamąją vietą.

4. Teismas, paskyręs teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo arba viešųjų teisių atėmimo bausmę kartu su bauda, viešaisiais darbais ar laisvės apribojimo bausme, taip pat atidėjęs baudos bausmės vykdymą, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia nuteistojo darbovietai ir teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdančiai institucijai pagal nuteistojo gyvenamąją vietą.

5. Jeigu panaikinamas baudos, arešto ar laisvės atėmimo bausmių vykdymo atidėjimas, teismas nuosprendžio nuorašą išsiunčia griežtesnę bausmę vykdančiai institucijai. Jeigu panaikinamas lygtinis atleidimas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą arba laisvės atėmimo bausmės pakeitimas švelnesne bausme, arba lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigos ir nuteistasis pasiunčiamas į pataisos įstaigą, teismas nuosprendžio nuorašą išsiunčia pataisos įstaigos administracijai.

6. Nuosprendžio nuorašas šiame straipsnyje nurodytais atvejais siunčiamas tik tuo atveju, kai teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė arba viešųjų teisių atėmimo bausmė nėra visiškai įvykdyta arba nuteistasis nėra atleistas nuo šios bausmės.

33 straipsnis. Pataisos įstaigos ir areštinės administracijos pareigos vykdamas teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę

Laisvės atėmimo bausmę ar areštą atliekantiems asmenims, kuriems taip pat paskirta teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė arba viešųjų teisių atėmimo bausmė, pataisos įstaigos ar areštinės administracija neturi teisės leisti dirbti darbą arba užsiimti veikla, taip pat eiti skiriamas ar renkamas pareigas, kurios uždraustos teismo nuosprendžiu.

34 straipsnis. Nuteistojo darbdavio arba vadovo ir institucijos, išduodančios leidimus tam tikrai veiklai, pareigos vykdamas teisės dirbti tam tikrą

darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę

1. Nuteistojo darbdavys, valstybės ar savivaldybių institucija, įstaiga ar įmonė, nevalstybinė organizacija ne vėliau kaip kitą darbo dieną po nuosprendžio nuorašo gavimo Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka nutraukia darbo sutartį su nuteistuoju arba atleidžia jį iš valstybės tarnybos, jeigu nuteistasis dirba darbą arba eina pareigas, kurie uždrausti teismo nuosprendžiu.

2. Institucija, išduodanti leidimus tam tikrai veiklai, ne vėliau kaip kitą darbo dieną po nuosprendžio nuorašo gavimo Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka panaikina nuteistajam išduotą leidimą užsiimti tam tikra veikla.

3. Ne vėliau kaip per dvi darbo dienas po šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų pareigų įvykdymo apie tai pranešama nuosprendį priėmusiam teismui ir teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdančiai institucijai pagal nuteistojo gyvenamąją vietą.

4. Atlikusiam teisės užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba nuo šios bausmės atleistam asmeniui, leidimas užsiimti tam tikra veikla išduodamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta bendra tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-163](#), 2005-04-21, *Žin.*, 2005, Nr. 58-2001 (2005-05-07)

35 straipsnis. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdančių institucijų pareigos ir teisės

1. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdanči institucija pagal nuteistojo gyvenamąją vietą privalo:

1) sužinojusi (bet ne vėliau kaip per dvi darbo dienas po sužinojimo), kad nuteistasis įsidarbino arba pradėjo eiti pareigas valstybės tarnyboje, pranešti nuteistojo darbdaviui, nevalstybinei organizacijai arba valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės vadovui apie įsiteisėjusį nuosprendį;

2) ne rečiau kaip vieną kartą per tris mėnesius patikrinti, ar nuteistasis laikosi nuosprendyje jam nustatytų draudimų;

3) ne rečiau kaip vieną kartą per šešis mėnesius patikrinti, kaip nuteistojo darbdavys, valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės, nevalstybinės organizacijos ir institucijos, išduodančios leidimus tam tikrai veiklai, vykdo nustatytas pareigas.

*2. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdanči institucija pagal nuteistojo gyvenamąją vietą, vykdydama teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę, turi teisę gauti reikalingą informaciją iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Apdraustųjų įskaitos informacinės duomenų bazės (registro) ir Valstybės tarnautojų registro.

***Pastaba.** Iki Valdininkų registro reorganizavimo į Valstybės tarnautojų registrą įstatymo Nr. [X-163](#) trečiajame skirsnyje išdėstyto Bausmių vykdymo kodekso 35 straipsnio 2 dalyje nurodyta teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdanči institucija pagal nuteistojo gyvenamąją vietą, vykdydama teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę, turi teisę gauti reikalingą informaciją iš Valdininkų registro.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-163](#), 2005-04-21, *Žin.*, 2005, Nr. 58-2001 (2005-05-07)

36 straipsnis. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmės ir viešųjų teisių atėmimo bausmės vykdymo terminų skaičiavimas

1. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė, paskirta kartu su laisvės atėmimo bausme arba areštu, taikoma visą nuteistojo buvimo pataisos įstaigoje arba areštinėje laiką ir, be to, vykdoma nuosprendžio nustatytą laiką.

2. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė, jeigu paskirta kartu su bauda, viešųjų darbų ar laisvės apribojimo bausme arba jeigu arešto ar laisvės atėmimo bausmės vykdymas atidėtas, pradedama vykdyti nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos.

3. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė, paskirta kartu su laisvės atėmimo bausme, jeigu nuteistasis lygtinai atleidžiamas nuo laisvės atėmimo bausmės ar laisvės atėmimo bausmė pakeičiama švelnesne bausme, pradedama vykdyti nuo lygtinio atleidimo ar bausmės pakeitimo švelnesne bausme dienos.

4. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė, kai nuteistasis laisvės atėmimo bausme yra lygtinai paleidžiamas iš pataisos įstaigos, pradedama vykdyti nuo lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos dienos.

5. Viešųjų teisių atėmimo bausmė pradedama vykdyti nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepaisant to, ar ji paskirta kartu su kita bausme.

37 straipsnis. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmės vykdymo sustabdymas

1. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmės vykdymas, jeigu kartu paskirtos griežtesnės bausmės vykdymą teismas buvo atidėjęs, o vėliau panaikino, sustabdomas. Sustabdyta teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė vykdoma toliau, kai nuteistasis atlieka griežtesnę bausmę arba lygtinai paleidžiamas iš pataisos įstaigos, arba lygtinai atleidžiamas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, arba laisvės atėmimo bausmė pakeičiama švelnesne bausme.

2. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmės vykdymas sustabdomas, jeigu griežtesnė bausmė – viešieji darbai arba bauda – keičiama areštu. Sustabdyta bausmė vykdoma toliau, kai nuteistasis atlieka areštą arba yra nuo jo atleidžiamas.

3. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmės vykdymas sustabdomas, jei lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos nuteistasis siunčiamas atlikti laisvės atėmimo bausmę. Sustabdyta bausmė vykdoma toliau, kai nuteistasis atliko laisvės atėmimo bausmę arba yra lygtinai atleistas nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą, arba laisvės atėmimo bausmė pakeičiama švelnesne bausme.

38 straipsnis. Teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmės arba viešųjų teisių atėmimo bausmės nevykdymo pasekmės

1. Jeigu nuteistasis, kuriam paskirta teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmė arba viešųjų teisių atėmimo bausmė, pradeda dirbti ar eiti pareigas valstybės tarnyboje arba užsiima veikla, kuri jam uždrausta nuosprendžiu, nuteistojo darbdavys, valstybės ar savivaldybių institucija, įstaiga ar įmonė, nevalstybinė organizacija arba institucija, išduodanti leidimus tam tikrai veiklai, savo iniciatyva, šią bausmę vykdančios institucijos arba teisingumo ministro teikimu nutraukia darbo sutartį su nuteistuoju, atleidžia jį iš valstybės tarnybos arba panaikina leidimą užsiimti tam tikra veikla šio Kodekso 34 straipsnio nustatyta tvarka.

2. Vengiantys atlikti teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę nuteistieji, taip pat pareigūnai ar kiti asmenys, kalti dėl to, kad nevykdomas teismo nuosprendis, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

VIII SKYRIUS VIEŠŪJŲ DARBŲ BAUSMĖS VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

39 straipsnis. Viešųjų darbų bausmės vykdymo pradžia ir vieta

1. Teismas, paskyręs viešųjų darbų bausmę, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia šią bausmę vykdančiai institucijai. Nuosprendis, kuriuo paskirta viešųjų darbų bausmė, pradedamas vykdyti nuo jo nuorašo gavimo bausmę vykdančioje institucijoje dienos.

2. Viešųjų darbų atlikimo vietą ir darbą parenka bausmę vykdanči institucija kartu su nuteistojo gyvenamosios vietos savivaldybės vykdomąja institucija ir (ar) apskrities viršininko

administracija pagal bausmės vykdymo vietovėje esančių įmonių, įstaigų ar organizacijų, taip pat visuomeninių organizacijų paraiškas arba nuteistojo pageidavimą. Darbas parenkamas atsižvelgiant, kiek tai įmanoma, į nuteistojo specialybę ar profesiją.

3. Viešųjų darbų bausmė vykdoma tik rašytiniu nuteistojo sutikimu. Jei nuteistasis atlikti viešųjų darbų bausmę nesutinka, šią bausmę vykdanči institucija kreipiasi į nuosprendį priėmusį teisumą su teikimu viešųjų darbų bausmę pakeisti kita bausme.

4. Nuteistasis, kuriam paskirta viešųjų darbų bausmė, šaukiamas privalo atvykti į šią bausmę vykdančią instituciją. Jei nuteistasis šios pareigos be svarbių priežasčių neįvykdo, jam gali būti paskirta šio Kodekso 45 straipsnio 2 dalyje numatyta nuobauda.

40 straipsnis. Nuteistųjų, kuriems paskirta viešųjų darbų bausmė, pataisos priemonės

Nuteistųjų, kuriems paskirta viešųjų darbų bausmė, pataisos priemonės yra neatlygintinas nuteistojo darbas visuomenės labui ir bausmės atlikimo režimas.

41 straipsnis. Viešųjų darbų atlikimo sąlygos

1. Nuteistasis, kuriam paskirta viešųjų darbų bausmė, privalo per teismo paskirtą laiką neatlygintinai dirbti teismo nustatytą valandų skaičių per mėnesį visuomenės labui.

2. Viešuosius darbus atliekantiems nuteistiesiems netaikomas Darbo kodeksas ir kiti darbo įstatymai. Viešuosius darbus atliekantys nuteistieji gali savo noru apdrausti sveikatą Sveikatos draudimo įstatymo ir kitų sveikatos draudimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Įmonė, įstaiga, organizacija ar visuomeninė organizacija, kurioje atliekami viešieji darbai, turi užtikrinti nuteistiesiems saugias ir sveikas darbo sąlygas, atitinkančias darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Viešuosius darbus atliekančius nuteistuosius draudžiama skirti dirbti kenksmingomis ir labai kenksmingomis darbo sąlygomis, taip pat pavojingus darbus, kurių sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Nuteistieji prieš viešųjų darbų pradžią instruktuojami apie darbo saugos ir sveikatos reikalavimus bei nemokamai aprūpinami asmens apsaugos priemonėmis.

4. Žala, kurią padaro nuteistasis atlikdamas viešuosius darbus įmonei, įstaigai, organizacijai ar visuomeninei organizacijai, kurioje atliekami viešieji darbai, arba tretiesiems asmenims, taip pat žala, kurią viešųjų darbų atlikimu nuteistajam padaro įmonė, įstaiga, organizacija ar visuomeninė organizacija, kurioje atliekami viešieji darbai, arba tretieji asmenys, atlyginama Civilinio kodekso nustatyta tvarka ir pagrindais.

42 straipsnis. Viešųjų darbų atlikimo laikas

1. Viešųjų darbų atlikimo laikas skaičiuojamas mėnesiais.

2. Nuteistojo dirbtų valandų skaičius per mėnesį turi būti ne mažesnis už teismo paskirtą bausmės laiką. Jeigu nuteistasis dėl ligos ar kitų pateisinamų priežasčių nustatyto darbo valandų skaičiaus neišdirbo, teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu gali pratęsti viešųjų darbų laiką, kol nuteistasis išdirbs paskirtas valandas.

3. Į viešųjų darbų bausmės atlikimo laiką įskaitomas šios bausmės atlikimo metu paskirto sulaikymo, kardomosios priemonės – suėmimo ir administracinės nuobaudos – arešto laikas, jeigu nuteistasis vėliau buvo išteisintas arba ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas, arba kardomoji priemonė ar administracinė nuobauda buvo pripažinta nepagrįsta (neteisėta).

43 straipsnis. Viešųjų darbų bausmę vykdančių institucijų kompetencija

1. Viešųjų darbų bausmę vykdanči institucija: tvarko personalinę nuteistųjų, kuriems paskirta viešųjų darbų bausmė, įskaitą; nustato bausmės atlikimo vietą ir parenka nuteistajam darbą; kontroliuoja, kaip nuteistasis atlieka bausmę; kontroliuoja, ar darbdavys laikosi nustatytų pareigų; skiria nuteistiesiems paskatinimo priemones ir nuobaudas; teikia policijai reikalingus duomenis nuteistųjų, kurių buvimo vieta nežinoma, paieškai; atlieka kitas šio Kodekso nustatytas pareigas.

2. Kai nuteistasis, kuriam paskirta viešųjų darbų bausmė, po nuosprendžio įsiteisėjimo dienos tampa I ar II grupės invalidu arba sulaukia pensinio amžiaus, arba nuteistoji moteris išeina nėštumo ir gimdymo atostogų, arba dėl kitų objektyvių priežasčių nebegali atlikti paskirtų viešųjų darbų, apylinkės teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu gali atleisti ją nuo šios bausmės, vietoj jos paskirdamas Baudžiamojo kodekso IX skyriuje numatytą baudžiamojo poveikio priemonę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

44 straipsnis. Darbdavių, pas kuriuos atliekama viešųjų darbų bausmė, pareigos

Darbdavys, pas kurį atliekama viešųjų darbų bausmė, privalo:

- 1) kontroliuoti nuteistųjų elgesį darbo metu;
- 2) pranešti viešųjų darbų bausmę vykdančiai institucijai apie nuosprendžio nuorašo gavimą, apie nuteistųjų vengimą atlikti bausmę, apie nuteistųjų susirgimus, sužalojimą ir mirtį, taip pat kitas svarbias aplinkybes;
- 3) aprūpinti nuteistuosius reikiamais įrankiais ir specialiais drabužiais;
- 4) tvarkyti nuteistųjų darbo laiko apskaitą ir šiuos duomenis kartą per mėnesį pateikti viešųjų darbų bausmę vykdančiai institucijai;
- 5) laikytis kitų šio Kodekso nustatytų pareigų.

45 straipsnis. Viešųjų darbų bausmę atliekantiems nuteistiesiems skiriamos paskatinimo priemonės ir nuobaudos

1. Už dorą elgesį ir stropų darbą viešųjų darbų bausmę vykdančios institucijos pareigūnai nuteistiesiems gali skirti paskatinimo priemonę – padėką.

2. Už vengimą atlikti viešuosius darbus šią bausmę vykdančios institucijos pareigūnai gali skirti nuteistiesiems nuobaudą – įspėjimą.

3. Nuteistasis turi teisę per penkias dienas nuo nuobaudos paskyrimo apskusti jam paskirtą nuobaudą aukštesniam pagal pareigas pareigūnui. Aukštesnis pagal pareigas pareigūnas nuobaudą panaikina, jeigu ji paskirta nepadariusiam pažeidimo nuteistajam arba ją paskyręs pareigūnas viršijo įgaliojimus.

4. Nuteistiesiems, kurie po viešųjų darbų bausmę vykdančios institucijos įspėjimo vengia atlikti šią bausmę, apylinkės teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu gali viešųjų darbų bausmę pakeisti areštu arba bauda.

5. Viešųjų darbų bausmę vykdančios institucijos pareigūnų įgaliojimus skiriant paskatinimo priemonės ir nuobaudas, taip pat paskatinimo priemonių ir nuobaudų skyrimo viešųjų darbų bausmę atliekantiems nuteistiesiems tvarką nustato Teisingumo ministerija.

IV DALIS

BAUSMIŲ, KURIOMIS APRIBOJAMA NUTEISTŲJŲ LAISVĖ, VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

IX SKYRIUS

LAISVĖS APRIBOJIMO IR AREŠTO BAUSMIŲ VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRSNIS

LAISVĖS APRIBOJIMO BAUSMĖS VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

46 straipsnis. Laisvės apribojimo bausmės vykdymo pradžia

1. Teismas, paskyręs laisvės apribojimo bausmę, įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašą išsiunčia šią bausmę vykdančiai institucijai. Nuosprendis, kuriuo paskirtas laisvės apribojimas, pradedamas vykdyti nuo įsiteisėjusio nuosprendžio nuorašo gavimo šią bausmę vykdančioje institucijoje dienos.

2. Laisvės apribojimo bausmę vykdanči institucija ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo nuosprendžio nuorašo gavimo išsikviečia nuteistąjį ir pasirašytinai supažindina jį su

laisvės apribojimo bausmės atlikimo tvarka, paskirtų draudimų ir įpareigojimų vykdymo tvarka ir sąlygomis, atsiskaitymo už draudimų ir įpareigojimų vykdymą tvarka.

3. Nuteistasis, kuriam paskirtas laisvės apribojimas, šaukiamas privalo atvykti į šią bausmę vykdančią instituciją. Jei nuteistasis šios pareigos be svarbių priežasčių neįvykdo, jam gali būti taikomos šio Kodekso 49 straipsnio 2 dalyje numatytos nuobaudos.

47 straipsnis. Laisvės apribojimo bausmės atlikimo sąlygos

1. Nuteistasis, kuriam paskirtas laisvės apribojimas, privalo bausmės atlikimo metu laikytis nustatytų draudimų, vykdyti paskirtus įpareigojimus ir kartą per tris mėnesius atsiskaityti už paskirtų draudimų ir įpareigojimų vykdymą laisvės apribojimo bausmę vykdančiai institucijai.

2. Laisvės apribojimo bausmę vykdančios institucijos pareigūnai privalo lankytis nuteistojo gyvenamojoje vietoje ir tikrinti, kaip nuteistasis laikosi jam nustatytų draudimų ir vykdo paskirtus įpareigojimus, taip pat teikti socialinę paramą sprendžiant asmenines ir socialines nuteistųjų problemas. Policijos pareigūnai turi teisę lankytis nuteistojo gyvenamojoje vietoje ir tikrinti, kaip nuteistasis laikosi jam nustatytų draudimų ir vykdo paskirtus įpareigojimus.

3. Nuteistasis, kuriam paskirtas laisvės apribojimas, privalo ne vėliau kaip prieš septynias dienas pranešti nuosprendį priėmusiam teismui arba šią bausmę vykdančiai institucijai apie planuojamą gyvenamosios vietos pakeitimą. Gavęs šią informaciją, teismas nedelsdamas apie tai praneša laisvės apribojimo bausmę vykdančiai institucijai.

4. Jeigu teismas paskyrė baudžiamajame įstatyme nenumatytų draudimų ir įpareigojimų, jų vykdymo tvarką nustato laisvės apribojimo bausmę vykdanči institucija. Nuteistasis turi teisę tokių draudimų ar įpareigojimų vykdymo tvarką apskusti nuosprendį priėmusiam teismui. Šio teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

5. Į laisvės apribojimo bausmės atlikimo laiką įskaitomas šios bausmės atlikimo metu paskirtų sulaikymo, kardomosios priemonės – suėmimo ir administracinės nuobaudos – arešto laikas, jeigu nuteistasis vėliau buvo išteisintas arba ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas, arba kardomoji priemonė ar administracinė nuobauda buvo pripažinta nepagrįsta (neteisėta).

48 straipsnis. Laisvės apribojimo bausmę vykdančių institucijų kompetencija

1. Laisvės apribojimo bausmę vykdanči institucija: tvarko personalinę nuteistųjų, kuriems paskirtas laisvės apribojimas, įskaitą; kontroliuoja bausmės atlikimo tvarką ir kaip nuteistieji laikosi nustatytų draudimų bei vykdo paskirtus įpareigojimus; skiria nuteistiesiems paskatinimo priemones ir nuobaudas; vykdo kitas šio Kodekso nustatytas pareigas. Policija atlieka nuteistųjų, kurių buvimo vieta nežinoma, paiešką bei kontroliuoja nuteistiesiems paskirtų draudimų ir įpareigojimų vykdymą.

2. Jeigu nuteistasis dėl objektyvių priežasčių negali įvykdyti nustatytų įpareigojimų, apylinkės teismas laisvės apribojimo bausmę vykdančios institucijos teikimu gali atleisti jį nuo šios bausmės, vietoj jos paskirdamas Baudžiamojo kodekso IX skyriuje numatytą baudžiamojo poveikio priemonę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

49 straipsnis. Laisvės apribojimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems skiriamos paskatinimo priemonės ir nuobaudos

1. Už dorą elgesį ir pavyzdinę draudimų laikymąsi bei įpareigojimų vykdymą laisvės apribojimo bausmę vykdančios institucijos pareigūnai nuteistiesiems gali skirti šias paskatinimo priemones:

- 1) padėką;
- 2) prieš terminą panaikinti paskirtą nuobaudą.

2. Už vengimą atlikti laisvės apribojimo bausmę šią bausmę vykdančios institucijos pareigūnai nuteistiesiems gali skirti šias nuobaudas:

- 1) išpėjimą;
- 2) griežtą papeikimą.

3. Nuteistasis turi teisę per penkias dienas apskūsti jam paskirtą nuobaudą aukštesniam pagal pareigas pareigūnui. Aukštesnis pagal pareigas pareigūnas nuobaudą sušvelnina arba panaikina, jeigu ją paskyręs pareigūnas viršijo įgaliojimus arba jeigu nuobauda paskirta pažeidimo nepadariusiam nuteistajam.

4. Vengiantiems atlikti laisvės apribojimo bausmę nuteistiesiems apylinkės teismas bausmę vykdančios institucijos teikimu šią bausmę pakeičia areštu.

5. Laisvės apribojimo bausmę vykdančios institucijos pareigūnų įgaliojimus skiriant paskatinimo priemones ir nuobaudas, taip pat paskatinimo priemonių ir nuobaudų skyrimo tvarką nustato Teisingumo ministerija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

ANTRASIS SKIRSNIS AREŠTO BAUSMĖS ATLIKIMO TVARKA IR SĄLYGOS

50 straipsnis. Arešto bausmės atlikimo vieta

1. Nuteistieji, kuriems paskirtas areštas, šią bausmę atlieka areštinėse.

2. Visas areštas atliekamas vienoje areštinėje. Perkelti nuteistąjį atlikti areštą iš vienos areštinės į kitą leidžiama dėl ligos arba išimtinių aplinkybių, kliudančių nuteistąjį toliau laikyti toje areštinėje. Nuteistųjų perkėlimo iš vienos areštinės į kitą tvarką nustato Areštinių vidaus tvarkos taisyklės. Jas tvirtina Teisingumo ministerija.

51 straipsnis. Nuteistųjų, kuriems paskirta arešto bausmė, siuntimas į areštines

1. Nuteistieji, kuriems paskirtas areštas, po nuosprendžio įsiteisėjimo (išskyrus atvejį, kai teismas nustatė atlikti areštą poilsio dienomis) suimami.

2. Į arešto bausmės atlikimo vietą nuteistuosius per tris paras po nuosprendžio įsiteisėjimo dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka pristato Vidaus reikalų ministerijos viešojo saugumo pajėgos, atsakingos už viešąjį saugumą.

52 straipsnis. Nuteistųjų, kuriems paskirta arešto bausmė, izoliuotas arba atskiras laikymas

1. Areštinėse vyrai ir moterys, suaugusieji ir nepilnamečiai turi būti laikomi izoliuoti vieni nuo kitų arba atskirose areštinėse, jeigu yra tokia galimybė. Izoliuoti nuo kitų nuteistųjų taip pat laikomi: asmenys, jau kartą atlikę arešto arba laisvės atėmimo bausmes; buvę ir esami valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų pareigūnai; I ir II grupių invalidai bei asmenys, sergantys somatinėmis ligomis, kurių sąrašą nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Areštinės direktoriaus sprendimu izoliuoti nuo kitų nuteistųjų gali būti laikomi ir kiti šio straipsnio 1 dalyje nurodyti nuteistieji.

53 straipsnis. Nuteistųjų, kuriems paskirtas areštas, pataisos priemonės

Nuteistųjų, kuriems paskirtas areštas, pataisos priemonės yra arešto bausmės atlikimo režimas bei socialinė rehabilitacija.

54 straipsnis. Režimas areštinėse

1. Režimas – tai diferencijuotų arešto bausmės vykdymo sąlygų ir atliekančių areštą nuteistųjų elgesio taisyklių visuma. Pagrindiniai režimo areštinėse reikalavimai yra šie: būtinas nuteistųjų izoliavimas ir nuolatinė jų priežiūra; reikalavimas, kad nuteistieji tiksliai ir nenukrypdami vykdytų savo pareigas.

2. Atlikdami areštą, nuteistieji dėvi nuosavus drabužius, arešto metu daroma nuteistųjų asmens krata. Nuteistųjų asmens kratą daro tos pačios lyties asmenys. Nuteistųjų siunčiami ir gaunami laišškai gali būti cenzūruojami, o pašto ar perduodami siuntiniai, smulkieji paketai su spauda privalomai tikrinami.

3. Areštinėse nustatoma griežtai reglamentuota vidaus tvarka. Nuteistieji pasirašytinai supažindinami su jų teisėmis, pareigomis ir draudimais.

4. Prireikus areštinės administracija turi teisę patikrinti įeinančių į areštinę ir išėinančių iš jos asmenų daiktus ir drabužius, išskyrus Respublikos Prezidento, Lietuvos Respublikos Seimo ar Vyriausybės narių, teisėjų, advokatų, prokurorų, Seimo skiriamų kontrolierių bei kitų areštinių veiklos kontrolę atliekančių pareigūnų, dvasininkų daiktus ir drabužius, taip pat teisę patikrinti įvažiuojančias ir išvažiuojančias transporto priemones. Užsieniečių, žurnalistų ir kitų asmenų lankymosi areštinėse tvarką nustato Areštinių vidaus tvarkos taisyklės.

5. Areštą atliekantiems nuteistiesiems draudžiama su savimi turėti šio Kodekso 1 priede išvardytų daiktų ir reikmenų. Rasti nuteistojo areštinėje turimi pinigai ir vertingi daiktai paimami ir motyvuotu areštinės direktoriaus nutarimu perduodami į areštinės socialinės paramos nuteistiesiems fondą. Daiktai ir reikmenys, kuriuos turėti areštinėse nuteistiesiems uždrausta, paimami ir, atsižvelgiant į jų pobūdį ir įgijimo aplinkybes, pagal Areštinių vidaus tvarkos taisyklės perduodami saugoti, kol nuteistasis bus paleistas iš areštinės, arba sunaikinami.

6. Areštą atliekančių nuteistųjų dienotvarkėje turi būti griežtai reglamentuotas jų elgesys visą parą ir nustatytas nuteistųjų poilsio (aštuonios valandos), laisvalaikio (ne trumpesnis kaip dvi valandos), pasivaikščiojimo ir socialinės reabilitacijos laikas. Dienotvarkė paskelbiama nuteistiesiems. Areštą atliekančių nuteistųjų dienotvarkę nustato areštinės direktorius įsakymu.

7. Areštinių bei jose atliekančių bausmę asmenų apsaugą vykdo šių įstaigų pareigūnai. Apsaugai gali būti naudojamos šio Kodekso 114 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytos priemonės.

8. Režimui areštinėse užtikrinti gali būti naudojamos šio Kodekso 118–124 straipsniuose nustatytos priemonės.

55 straipsnis. Areštą atliekančių nuteistųjų specialiosios teisės ir pareigos

1. Areštą atliekantys nuteistieji turi šio Kodekso 11–15, 92, 93, 96–101, 106–110 straipsniuose nustatytas teises ir pareigas.

2. Areštą atliekantys nuteistieji turi teisę į vieną trumpalaikį (iki keturių valandų) pasimatymą per trisdešimt parų su sutuoktiniu, sugyventiniu, artimaisiais giminaičiais ar kitais asmenimis. Pasimatymas vyksta areštinės atstovo akivaizdoje, tačiau šis pokalbio nesiklauso. Areštinės direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas turi teisę suteikti nuteistiesiems papildomų trumpalaikių pasimatymų socialiniams ryšiams palaikyti. Jei nuteistasis serga sunkia jo gyvybei gresiančia liga, areštinės direktorius privalo leisti nuteistojo sutuoktiniui, sugyventiniui ir artimiesiems giminaičiams jį aplankyti. Toks aplankymas neįskaitomas į pasimatymus. Pasimatymų ir areštą atliekančių nuteistųjų lankymo tvarką nustato Areštinių vidaus tvarkos taisyklės.

3. Areštą atliekantys nuteistieji turi teisę per trisdešimt parų gauti vieną pašto ar perduodamą siuntinį, taip pat teisę gauti smulkiųjų paketų su spauda. Vienas pašto siuntinys neturi sverti daugiau kaip dešimt kilogramų, o perduodamas siuntinys – ne daugiau kaip penkiolika kilogramų. Areštinės administracija gali priimti maisto produktų ir drabužių labdaros siuntas. Pašto bei perduodamų siuntinių ir smulkiųjų paketų su spauda priėmimo ir įteikimo nuteistiesiems tvarką, taip pat labdaros siuntų priėmimo ir paskirstymo nuteistiesiems tvarką nustato Areštinių vidaus tvarkos taisyklės. Daiktų, kuriuos areštą atliekantiems nuteistiesiems draudžiama gauti, sąrašą nustato šio Kodekso 1 priedas.

4. Kamerose laikomi areštą atliekantys nuteistieji kasdien gauna ne trumpesnę kaip vienos valandos, o I bei II grupių invalidai, nepilnamečiai ir ligoniai (pagal gydytojo išvadą) – ne trumpesnę kaip dviejų valandų pasivaikščiojimą. Pasivaikščiojimai vyksta laikantis šio Kodekso 52 ir 103 straipsniuose nustatytų reikalavimų.

5. Areštą atliekantys nuteistieji, kurie gerai elgiasi, gali gauti trumpalaikę išvyką į namus dėl itin svarbių šeiminių aplinkybių. Leidimą parvykti į namus ne ilgiau kaip penkioms paroms duoda areštinės direktorius. Apie nuteistojo išvyką į namus pranešama prokurorui bei vietovės, į kurią vykstama, policijos komisariatui. Išvykos į namus laikas įskaitomas į bausmės atlikimo laiką, o jos išlaidas apmoka pats nuteistasis arba jo artimieji giminaičiai. Išvykos į namus tvarką nustato Areštinių vidaus tvarkos taisyklės.

6. Sugyventinis yra Civilinio kodekso 3.229 straipsnyje nurodytas asmuo, o artimieji giminaičiai – Civilinio kodekso 3.135 straipsnyje nurodyti asmenys.

56 straipsnis. Nuteistųjų darbas areštinėse

1. Areštą atliekantis nuteistasis gali dirbti, jei areštinės administracija pasiūlo darbą ir nuteistasis sutinka. Dirbantiems nuteistiesiems taikomos šio Kodekso 128 straipsnio 1–5 dalių, 129 straipsnio, 131 straipsnio 1, 2 ir 5 dalių, 132 straipsnio 1, 3 ir 4 dalių taisyklės, nustatytos pataisos namuose paprastosios grupės sąlygomis laikomiems nuteistiesiems.

2. Areštinės administracija turi teisę nemokėdama už darbą įtraukti nuteistuosius tik į areštinės ir gretimų teritorijų tvarkymo bei nuteistųjų kultūros ir buities sąlygų gerinimo darbus. Tokius darbus nuteistieji atlieka paeiliui Areštinių vidaus tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka ir darbas neturi trukti ilgiau kaip tris valandas per dieną.

57 straipsnis. Socialinės reabilitacijos organizavimas

1. Areštą atliekančių nuteistųjų socialinę reabilitaciją organizuoja areštinės administracija. Teisę dalyvauti šiame darbe Areštinių vidaus tvarkos taisyklių nustatyta tvarka turi valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, visuomeninės ir religinės organizacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.

2. Pagrindinės socialinės reabilitacijos formos yra:

1) individualus ir grupinis darbas su nuteistaisiais, dirbamas atsižvelgiant į areštą atliekančių nuteistųjų asmenybę, amžių, lytį, išsilavinimą ir kitas savybes, taip pat padarytos nusikalstamos veikos pavojingumą ir pobūdį, elgesį bausmės atlikimo metu ir kitas aplinkybes;

2) kultūros, sporto ir kiti masiniai renginiai;

3) pagalba sprendžiant nuteistųjų problemas;

4) paskatinimo priemonių ir nuobaudų skyrimas nuteistiesiems.

3. Areštą atliekančių nuteistųjų dalyvavimas socialinėje reabilitacijoje skatinamas, į tai atsižvelgiama skiriant paskatinimo priemones arba nuobaudas.

4. Areštą atliekančių nuteistųjų bendrasis lavinimas ir profesinis mokymas neorganizuojamas.

58 straipsnis. Areštinės psichologinė tarnyba

Areštinės psichologinė tarnyba atlieka šias funkcijas:

1) tiria areštą atliekančius nuteistuosius ir pateikia rekomendacijas areštinės administracijai dėl socialinės reabilitacijos kryptių;

2) konsultuoja areštinės administraciją darbo su nuteistaisiais klausimais;

3) atlieka individualią ir grupinę nuteistųjų psichologinę terapiją.

59 straipsnis. Poilsio dienomis atliekamo arešto ypatumai

1. Suimtas nuteistasis, kuriam paskirtas poilsio dienomis atliekamas areštas, po nuosprendžio paskelbimo ir jo pareigų bei teisių išaiškinimo paleidžiamas iš suėmimo.

2. Nuteistasis, kuriam paskirtas poilsio dienomis atliekamas areštas, ne vėliau kaip per septynias dienas po nuosprendžio įsiteisėjimo dienos privalo susitarti su Kalėjimų departamentu prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) dėl paskirtos bausmės atlikimo sąlygų: areštinės, kurioje bus atliekamas areštas, savaitės dienų, kuriomis bus atliekamas areštas, atvykimo į areštinę ir išleidimo iš jos laiko. Nuteistasis ir Kalėjimų departamentas gali susitarti ir dėl kitų bausmės atlikimo sąlygų. Apie susitarimo sąlygas Kalėjimų departamentas praneša nuosprendį priėmusiam teismui ir areštinės, kurioje bus atliekama bausmė, administracijai bei prokurorui. Ginčus dėl arešto bausmės atlikimo sąlygų sprendžia teismas Kalėjimų departamento teikimu arba nuteistojo prašymu.

3. Poilsio dienomis atliekamą areštą nuteistasis gali atlikti savo poilsio dienomis, taip pat švenčių dienomis ir savo atostogų metu.

4. Nuteistasis, dėl ligos ar kitų objektyvių priežasčių negalintis nustatytu laiku atvykti į bausmės atlikimo vietą, privalo apie tai pranešti areštinės, kurioje atliekama bausmė, administracijai.

5. Nuteistųjų, kurie sutartu laiku neatvyko į areštinę atlikti bausmės ir nepranešė areštinės administracijai apie neatvykimo priežastis, paiešką atlieka policija.

60 straipsnis. Arešto bausmę atliekantiems nuteistiesiems skiriamos paskatinimo priemonės ir nuobaudos

1. Už dorą elgesį ir stropų darbą arešto bausmę atliekantiems nuteistiesiems gali būti skiriamos šios paskatinimo priemonės:

- 1) padėka;
- 2) galiojančios nuobaudos panaikinimas prieš terminą;
- 3) pasivaikščiojimo laiko pailginimas viena valanda.

2. Už bausmės atlikimo tvarkos pažeidimą arešto bausmę atliekantiems nuteistiesiems gali būti skiriamos šios nuobaudos:

- 1) įspėjimas;
- 2) griežtas papeikimas;
- 3) pasivaikščiojimo laiko pailginimo panaikinimas;
- 4) uždarymas į karcerį iki dešimt parų, o nepilnamečiams – iki penkių parų;
- 5) poilsio dienomis atliekamo arešto pakeitimas paprastu areštu, atliekamu įprastine tvarka.

3. Šio straipsnio 2 dalies 5 punkte numatytą nuobaudą skiria apylinkės teismas areštinės direktoriaus teikimu.

4. Areštą atliekantys nuteistieji, kuriems paskirta nuobauda – uždarymas į karcerį, ją atlieka šio Kodekso 144 ir 146 straipsniuose nustatyta tvarka.

61 straipsnis. Paskatinimo priemonių ir nuobaudų skyrimo tvarka

1. Šio Kodekso 60 straipsnyje nustatytos paskatinimo priemonės ir nuobaudos areštą atliekantiems nuteistiesiems skiriamos tam įgalioto pareigūno nutarimu arba įsakymu. Pareigūnų sąrašą ir jų įgaliojimus skiriant paskatinimo priemones ir nuobaudas nustato Areštinių vidaus tvarkos taisyklės.

2. Paskatinimas, kuriuo pareiškama padėka, taip pat nuobauda, kuria pareiškiamas įspėjimas, gali būti paskelbti žodžiu.

3. Kaip paskatinimas nuteistajam gali būti prieš terminą panaikinta vienu kartu viena galiojanti nuobauda.

4. Kaip paskatinimas pasivaikščiojimo laikas gali būti pailgintas ne daugiau kaip dvidešimt dienų.

5. Skiriant nuobaudas, atsižvelgiama į aplinkybes, kuriomis areštą atliekantis nuteistasis padarė pažeidimą, į paskirtų nuobaudų ir paskatinimo priemonių skaičių ir pobūdį, taip pat nuteistojo rašytinį pasiaiškinimą dėl padaryto pažeidimo esmės. Skiriant nuobaudas, turi būti atsižvelgta į nuteistojo padaryto pažeidimo sunkumą ir pobūdį.

6. Nuobauda gali būti skiriama tik pažeidimą padariusiam nuteistajam. Už kelis vienu metu padarytus pažeidimus skiriama viena nuobauda. Nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per dešimt parų nuo pažeidimo atskleidimo dienos, o jei dėl pažeidimo buvo atliekamas tyrimas, – ne vėliau kaip per dešimt parų nuo dienos, kurią tyrimas baigtas, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo pažeidimo padarymo dienos. Paskirta nuobauda vykdoma tuoj pat arba ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo jos paskyrimo. Nuobauda, kuri nebuvo pradėta vykdyti per dvidešimt dienų nuo jos paskyrimo dienos, nevykdoma.

7. Areštą atliekantis nuteistasis turi teisę per penkias dienas nuo nuobaudos paskyrimo apskųsti ją aukštesniam pagal pareigas pareigūnui. Skundo padavimas nuobaudos vykdymo nesustabdo. Aukštesnis pagal pareigas pareigūnas paskirtą nuobaudą sušvelnina arba panaikina, jeigu ją paskyręs pareigūnas viršijo savo įgaliojimus arba jeigu nuobauda paskirta nepadariusiam pažeidimo nuteistajam.

8. Jeigu per vieną mėnesį po nuobaudos atlikimo dienos nuteistajam nepaskiriama nauja nuobauda, laikoma, kad jis nuobaudų neturi.

9. Apie paskatinimo priemonės ar nuobaudos skyrimą nuteistajam paskelbiama pasirašytinai, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

X SKYRIUS
LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMIŲ VYKDYMO TVARKA IR SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRSNIS
PATAISOS ĮSTAIGŲ RŪŠYS, NUTEISTŲJŲ SIUNTIMO Į JAS IR LAIKYMO JOSE
TVARKA

62 straipsnis. Pataisos įstaigų rūšys

1. Laisvės atėmimo bausmę vykdančios pataisos įstaigos yra šių rūšių: pataisos namai, nepilnamečių pataisos namai, kalėjimai ir atviros kolonijos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytoms pataisos įstaigų rūšims prilyginamos laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigos: gydymo-pataisos namai ir laisvės atėmimo vietos ligoninė.

63 straipsnis. Pataisos įstaigos rūšies nustatymas nuteistajam

Kokios rūšies pataisos įstaigoje nuteistasis atliks laisvės atėmimo bausmę, nustato teismas remdamasis Baudžiamojo kodekso 50 straipsniu.

64 straipsnis. Didžiausias pataisos įstaigoje laikomų nuteistųjų skaičius

Didžiausią pataisos įstaigoje leidžiamų laikyti nuteistųjų skaičių nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės. Jas tvirtina Teisingumo ministerija.

65 straipsnis. Konkrečios pataisos įstaigos nustatymo pagrindai

Į konkrečią pataisos įstaigą, nustatytą Kalėjimų departamento, nuteistąjį siunčia kardomojo kalinimo vietos administracija atsižvelgdama į nuteistojo asmenybės pavojingumą, visuomenės saugumą, padarytos nusikalstamos veikos pavojingumą ir pobūdį, nuteistojo sveikatą, psichologines savybes, amžių, darbingumą, turimą specialybę ir požiūrį į darbą.

66 straipsnis. Nuteistųjų siuntimo į pataisos įstaigas ir priėmimo jose tvarka

1. Po nuosprendžio įsiteisėjimo nuteistasis, kuriam paskirta laisvės atėmimo bausmė, suimamas.

2. Nuteistąjį, kuriam paskirtas laisvės atėmimas, kardomojo kalinimo vietos administracija ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nusiunčia į pataisos įstaigą.

3. Nuteistieji, kurie siunčiami atlikti laisvės atėmimo bausmę Baudžiamojo kodekso 77 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka, iš karto pasiunčiami į tą pačią pataisos įstaigą, kurioje jie atliko bausmę.

4. Nėščios moterys bei motinos, turinčios vaikų iki trejų metų, į pataisos įstaigą siunčiamos šio Kodekso 151 straipsnyje nustatyta tvarka.

5. Nuteistųjų siuntimo į pataisos įstaigas, taip pat priėmimo jose tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

6. Pataisos įstaigos administracija apie nuteistojo atvykimą per tris darbo dienas praneša nuosprendį priėmusiam teismui ir nuteistojo sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams.

7. Į pataisos įstaigas nuteistuosius, kuriems paskirtas terminuotas laisvės atėmimas arba laisvės atėmimas iki gyvos galvos, pristato Vidaus reikalų ministerijos viešojo saugumo pajėgos, atsakingos už viešąjį saugumą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

67 straipsnis. Nuteistųjų laikinas palikimas kardomojo kalinimo vietose ir nuteistųjų perkėlimas iš pataisos įstaigos į kardomojo kalinimo vietas

Nuteistųjų laikino palikimo kardomojo kalinimo vietose ir nuteistųjų perkėlimo iš pataisos įstaigų į kardomojo kalinimo vietas pagrindus ir tvarką, taip pat esančių kardomojo

kalinimo vietose nuteistųjų teisinę padėtį nustato Baudžiamojo proceso kodeksas ir Kardomojo kalinimo įstatymas.

68 straipsnis. Nuteistųjų palikimas kardomojo kalinimo vietose, laisvės atėmimo vietos ligoninėje arba kalėjime atlikti ūkio darbus

1. Nuteistieji, kuriems laisvės atėmimo bausmę atlikti nustatyta pataisos namuose, gali būti palikti kardomojo kalinimo vietose, laisvės atėmimo vietos ligoninėje arba kalėjime atlikti ūkio darbus.

2. Atlikti šiuos darbus nuteistasis paliekamas kardomojo kalinimo vietos, laisvės atėmimo vietos ligoninės arba kalėjimo direktoriaus įsakymu, jei yra rašytinis nuteistojo sutikimas.

3. Atlikti ūkio darbus palikti nuteistieji laikomi pataisos namų paprastosios arba lengvosios grupių laikymo sąlygomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

69 straipsnis. Bausmės atlikimas vienoje pataisos įstaigoje

1. Nuteistasis, kuriam paskirtas laisvės atėmimas, visą bausmę turi atlikti vienoje pataisos įstaigoje.

2. Iš vienos pataisos įstaigos į kitą perkelti nuteistąjį tęsti bausmės atlikimą leidžiama dėl ligos arba kitų išimtinių aplinkybių, kliudančių nuteistąjį toliau laikyti toje pačioje pataisos įstaigoje.

3. Nuteistųjų perkėlimo iš vienos pataisos įstaigos į kitą tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

70 straipsnis. Nuteistųjų atskiras arba izoliuotas laikymas pataisos įstaigose

1. Nuteistųjų atskiro arba izoliuoto laikymo pataisos įstaigose tikslas yra:

1) atskirti nuteistuosius, kurie dėl padarytų nusikaltimų pobūdžio ar asmeninių savybių gali daryti neigiamą įtaką kitiems nuteistiesiems;

2) palengvinti nuteistųjų socialinę rehabilitaciją;

3) padėti užtikrinti nuteistųjų priežiūrą ir jų saugumą;

4) padėti užtikrinti, kad būtų laikomasi pataisos įstaigų saugumo ir valdymo reikalavimų.

2. Atskirose pataisos įstaigose turi būti laikomi vyrai ir moterys, suaugusieji ir nepilnamečiai.

3. Izoliuoti nuo kitų nuteistųjų toje pačioje pataisos įstaigoje arba atskirose įstaigose, jei yra tokia galimybė, laikomi: nuteistieji, kuriems paskirtas laisvės atėmimas pirmą kartą; nuteistieji už tyčinius ir neatsargius nusikaltimus; nuteistieji užsieniečiai; buvę ar esantys valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų pareigūnai; pavojingi recidyvistai, nuteisti už sunkius ir labai sunkius nusikaltimus; nuteistieji, sergantys aktyvia plaučių tuberkulioze; nuteistieji, kuriems paskirtas laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

4. Pataisos įstaigos administracija turi teisę laikyti izoliuotus nuo kitų nuteistųjų buvusius ar esamus valstybės tarnautojus, I ir II grupių invalidus, sergančius AIDS nuteistuosius, ribotai pakaltinamus asmenis, dorą elgesio ir dirbančius nuteistuosius, taip pat režimą pažeidinėjančius nuteistuosius.

5. Laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigose atskirai arba izoliuoti vieni nuo kitų laikomi vyrai ir moterys, suaugusieji ir nepilnamečiai, nuteistieji, kuriems paskirtas laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

6. Jeigu pataisos įstaigoje bausmę atliekantis nuteistasis raštu prašo pataisos įstaigos administraciją dėl svarbių priežasčių laikyti jį izoliuotą nuo kitų nuteistųjų, pataisos įstaigos direktorius turi teisę nutarimu perkelti tokį nuteistąjį į kamerų tipo patalpas ir laikyti jį kameroje vieną arba kartu su kitais tuo pačiu pagrindu kamerų tipo patalpose laikomais nuteistaisiais. Laiką, kuriam nuteistasis perkeliamas į kamerų tipo patalpas, nustato pataisos įstaigos direktorius. Toks nuteistojo perkėlimas į kamerų tipo patalpas nėra nuobauda.

ANTRASIS SKIRSNIS PATAISOS NAMAI

71 straipsnis. Pataisos namuose laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji

Pataisos namuose laisvės atėmimo bausmę atlieka pilnamečiai nuteistieji, kuriems teismas nustatė atlikti laisvės atėmimo bausmę pataisos namuose.

72 straipsnis. Nuteistųjų grupės pataisos namuose

Laisvės atėmimo bausmę pataisos namuose, išskyrus laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigas, atliekantys nuteistieji suskirstomi į paprastąją, lengvąją ir drausmės grupes.

73 straipsnis. Paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos

Paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę:

- 1) įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;
- 2) per tris mėnesius gauti vieną pašto arba perduodamą siuntinį;
- 3) per tris mėnesius gauti vieną ilgalaikį ir vieną trumpalaikį pasimatymą;
- 4) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų su spauda;
- 5) vieną kartą per mėnesį paskambinti telefonu.

74 straipsnis. Lengvajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos

Lengvajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę:

- 1) įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;
- 2) per du mėnesius gauti vieną pašto arba perduodamą siuntinį;
- 3) per du mėnesius gauti vieną ilgalaikį ir vieną trumpalaikį pasimatymą;
- 4) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų su spauda;
- 5) paskambinti telefonu.

75 straipsnis. Drausmės grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos

1. Drausmės grupei priskirti nuteistieji turi teisę:

- 1) įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;
- 2) per keturis mėnesius gauti vieną pašto arba perduodamą siuntinį;
- 3) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų su spauda;
- 4) vieną kartą per du mėnesius paskambinti telefonu.

2. Drausmės grupei priskirti nuteistieji nakties metu užrakinami gyvenamosiose patalpose, įrengtose pagal kamerų įrengimo reikalavimus.

76 straipsnis. Nuteistųjų laikymo laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigose sąlygos

1. Nuteistiesiems, kurie atlikti laisvės atėmimo bausmę pasiūsti tiesiai į laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigas, taikomos šio Kodekso 73 straipsnyje nustatytos laikymo sąlygos.

2. Nuteistiesiems, kurie į laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigas perkelti iš pataisos namų, taikomos tų grupių, kurioms nuteistieji buvo priskirti, kol bausmę atliko pataisos namuose, laikymo sąlygos. Šis reikalavimas netaikomas, kai pagal gydytojų komisijos išvadą tokios laikymo sąlygos netaikytinos.

TREČIASIS SKIRSNIS NEPILNAMEČIŲ PATAISOS NAMAI

77 straipsnis. Nepilnamečių pataisos namuose laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji

Nepilnamečių pataisos namuose laisvės atėmimo bausmę atlieka nepilnamečiai nuteistieji bei pilnamečiai nuteistieji, palikti šiose pataisos įstaigose šio Kodekso 81 straipsnyje nustatyta tvarka.

78 straipsnis. Bausmės nepilnamečių pataisos namuose atliekančių nuteistųjų grupės

Laisvės atėmimo bausmę nepilnamečių pataisos namuose atliekantys nuteistieji suskirstomi į paprastąją ir lengvąją grupes.

79 straipsnis. Paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos

Paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę:

- 1) įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;
- 2) per du mėnesius gauti vieną pašto arba perduodamą siuntinį;
- 3) per du mėnesius gauti vieną trumpalaikį ir vieną ilgalaikį pasimatymą;
- 4) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų su spauda;
- 5) vieną kartą per dvi savaites paskambinti telefonu.

80 straipsnis. Lengvajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos

Lengvajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę:

- 1) įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;
- 2) per mėnesį gauti vieną pašto arba perduodamą siuntinį;
- 3) per mėnesį gauti vieną trumpalaikį ir vieną ilgalaikį pasimatymą;
- 4) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų su spauda;
- 5) paskambinti telefonu.

81 straipsnis. Nuteistųjų, kuriems suėjo aštuoniolika metų, palikimas nepilnamečių pataisos namuose

1. Nuteistieji, kuriems suėjo aštuoniolika metų ir kurie yra aiškiai ėmę taisyti, siekiant įtvirtinti jų pataisymo rezultatus, gali būti palikti nepilnamečių pataisos namuose iki bausmės laiko pabaigos, bet ne ilgiau kaip iki to laiko, kai jiems sueis dvidešimt vieneri metai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti nuteistieji paliekami nepilnamečių pataisos namuose motyvuotu šių namų direktoriaus nutarimu.

3. Nuteistiesiems, kuriems suėjo aštuoniolika metų, paliktiems nepilnamečių pataisos namuose, taikomas pilnamečiams nuteistiesiems nustatytas režimas, laikymo sąlygos, darbo sąlygos, maitinimo ir materialinio buitinio aprūpinimo normos.

82 straipsnis. Nuteistųjų perkėlimas iš nepilnamečių pataisos namų į pataisos namus

Nuteistieji nuo aštuoniolikos iki dvidešimt vienerių metų, sistemingai pažeidinėjantys bausmės atlikimo režimą, gali būti Kalėjimų departamento direktoriaus nutarimu, priimtu pagal nepilnamečių pataisos namų direktoriaus teikimą, perkelti iš nepilnamečių pataisos namų į pataisos namus bausmę atlikti paprastojoje grupėje.

**KETVIRTASIS SKIRSNIS
KALĖJIMAI**

83 straipsnis. Kalėjimuose laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji

1. Kalėjimuose laisvės atėmimo bausmę atlieka pilnamečiai asmenys (išskyrus ribotai pakaltinamus asmenis, nėščias moteris ir vaikų iki trejų metų turinčias motinas), nuteisti už labai sunkius nusikaltimus, taip pat iš pataisos namų perkelti nuteistieji ir nuteistieji, kuriems paskirtas laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

2. Kalėjimuose taip pat atlieka bausmę nuteistieji, šio Kodekso 68 straipsnio nustatyta tvarka palikti kalėjime atlikti ūkio darbų.

3. Leidžiama kalėjimuose laikinai, bet ne ilgiau kaip dešimt parų laikyti iš vienos pataisos įstaigos į kitą perkeliamus nuteistuosius bei tęsti laisvės atėmimo bausmės atlikimą siunčiamus nuteistuosius.

84 straipsnis. Nuteistųjų grupės kalėjimuose

Nuteistieji kalėjimuose suskirstomi į paprastąją ir drausmės grupes.

85 straipsnis. Paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos

1. Paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę:
  - 1) įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;
  - 2) per du mėnesius gauti vieną pašto arba perduodamą siuntinį;
  - 3) per du mėnesius gauti vieną trumpalaikį pasimatymą;
  - 4) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų su spauda;
  - 5) gauti kasdien pasivaikščioti pusantros valandos, o ligoniai pagal gydytojų išvadą – dvi valandas;
  - 6) vieną kartą per mėnesį paskambinti telefonu.
2. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas trumpalaikis pasimatymas kalėjimo direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno leidimu su sutuoktiniu, sugyventiniu arba asmeniu, su kuriuo nuteistasis turi bendrą vaiką, jei nei nuteistasis, nei šis asmuo nėra susituokęs su kitu asmeniu arba neturi sugyventinių, gali vykti be pataisos įstaigos atstovo. Vaikas turi būti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka registruotas kaip bendras nuteistojo ir į pasimatymą atvykusio asmens vaikas. Toks pasimatymas vyksta uždaroje specialiai įrengtoje patalpoje.

3. Paprastajai grupei priskirti nuteistieji laikomi rakinamose kamerose.

86 straipsnis. Drausmės grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos

1. Drausmės grupei priskirti nuteistieji turi teisę:
  - 1) įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;
  - 2) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų su spauda;
  - 3) gauti kasdien pasivaikščioti vieną valandą.
2. Drausmės grupei priskirti nuteistieji laikomi rakinamose kamerose.

87 straipsnis. Nuteistųjų laikymo drausmės grupės sąlygomis terminai ir jų nustatymo tvarka

1. Nuteistųjų laikymo kalėjimo drausmės grupės sąlygomis terminas – nuo dviejų iki šešių mėnesių.
2. Konkretus nuteistojo laikymo kalėjimo drausmės grupės sąlygomis terminas nustatomas ir pakeičiamas kalėjimo direktoriaus nutarimu.
3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas nutarimas nuteistajam paskelbiamas pasirašytinai.
4. Prieš terminą perkelti nuteistąjį iš drausmės grupės į paprastąją grupę leidžiama tik dėl sveikatos būklės, kai yra atitinkama gydytojo išvada.

88 straipsnis. Paliktų kalėjime atlikti ūkio darbų nuteistųjų laikymo sąlygos

Palikti kalėjime atlikti ūkio darbų nuteistieji gyvena atskirai nuo kitų nuteistųjų ir gali būti laikomi nerakinamose kamerose. Šie nuteistieji naudoja asmeninėse sąskaitose esančius pinigus, gauna pašto ir perduodamus siuntinius, smulkiuosius paketus su spauda, pasimatymus, gauna ir siunčia laiškus, skambina telefonu pagal šio Kodekso 73 ir 74 straipsniuose nustatytas taisykles.

89 straipsnis. Laikinai laikomų kalėjime nuteistųjų laikymo sąlygos

Nuteistieji, kurie pagal šio Kodekso 83 straipsnio 3 dalį kalėjime yra laikinai, laikomi rakinamose kamerose atskirai nuo kitų nuteistųjų. Jie gali gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauna kasdien pasivaikščioti dvi valandas. Šis pasivaikščiavimas vyksta atskirai nuo kitų nuteistųjų.

PENKTASIS SKIRSNIS ATVIROS KOLONIJOS

90 straipsnis. Atvirose kolonijose laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji

1. Atvirose kolonijose laisvės atėmimo bausmę atlieka už neatsargius bei nesunkius tyčinius nusikaltimus nuteisti pilnamečiai asmenys, kuriems teismas nustatė bausmę atlikti atvirose kolonijose.

2. Vienoje atviroje kolonijoje gali būti laikomi ir nuteistieji vyrai, ir nuteistosios moterys.

91 straipsnis. Laisvės atėmimo bausmės atlikimo atvirose kolonijose ypatumai

1. Atvirose kolonijose nuteistieji:

1) laikomi be apsaugos, bet yra prižiūrimi;
2) nuo kėlimosi iki miego laiko turi teisę laisvai vaikščioti nustatytoje teritorijoje;
3) gali turėti su savimi pinigų ir vertingų daiktų, be apribojimų naudotis pinigais;
4) gali be apribojimų gauti pasimatymus, pašto ir perduodamus siuntinius, smulkiuosius paketus su spauda, gauti ir siųsti laiškus, skambinti telefonu;

5) jeigu yra būsto sąlygos, gali gyventi šalia atviros kolonijos su savo šeimomis;

6) kolonijos administracijos leidimu gali be priežiūros išvykti už kolonijos teritorijos ribų, bet tik Lietuvos Respublikos teritorijoje, jeigu to reikia dėl jų dirbamo darbo pobūdžio arba gydymosi ar mokymosi;

7) jeigu neturi galiojančių nuobaudų, kartą per savaitę gali iki dviejų parų ne darbo metu parvykti į namus. Šios išvykos leidžiamos atviros kolonijos direktoriaus įsakymu. Kelionės išlaidas apmoka patys nuteistieji arba jų artimieji giminaičiai;

8) jeigu neturi galiojančių nuobaudų, kasmetinių atostogų metu gali parvykti į namus. Ši išvyka leidžiama atviros kolonijos direktoriaus įsakymu. Kelionės išlaidas apmoka patys nuteistieji arba jų artimieji giminaičiai.

2. Nuteistųjų išvykimo už atviros kolonijos teritorijos ribų bei išvykų į namus tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės. Apie nuteistojo išvykas į namus pranešama prokurorui bei vietovės, į kurią vykstama, policijos komisariatui.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

SPECIALIOSIOS NUTEISTŪJŲ, KURIEMS PASKIRTOS LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĖS, TEISĖS IR PAREIGOS

92 straipsnis. Nuteistųjų teisė įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų

1. Nuteistiesiems leidžiama už asmeninėse sąskaitose turimus pinigus įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų.

2. Pataisos įstaigose nuteistiesiems draudžiamų įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų sąrašą nustato Teisingumo ministerija.

93 straipsnis. Nuteistųjų teisė įsigyti literatūros ir rašomųjų reikmenų

1. Nuteistiesiems leidžiama už asmeninėse sąskaitose turimus pinigus įsigyti neribotą kiekį literatūros ir rašomųjų reikmenų, taip pat prenumeruoti laikraščius bei žurnalus.

2. Teisę prenumeruoti nuteistiesiems laikraščius ir žurnalus turi jų sutuoktiniai, sugyventiniai bei artimieji giminaičiai, taip pat kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.

3. Nuteistiesiems draudžiama gauti, įsigyti, laikyti, platinti arba prenumeruoti smurtą ar žiaurumą propaguojančius leidinius, taip pat pornografinius leidinius.

94 straipsnis. Nuteistųjų teisė pasimatyti su giminaičiais ir kitais asmenimis

1. Nuteistiesiems leidžiami pasimatymai: trumpalaikiai – iki keturių valandų ir ilgalaikiai – iki dviejų parų. Pasimatymų skaičių ir rūšį nustato šio Kodekso 73, 74, 79, 80, 85, 91 ir 152 straipsniai.

2. Trumpalaikiai pasimatymai, išskyrus šio Kodekso 85 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus, su sutuoktiniu, sugyventiniu bei artimaisiais giminaičiais ir kitais asmenimis vyksta pataisos įstaigos atstovo akivaizdoje, tačiau pokalbio nesiklausoma. Nuteistojo pageidavimu trumpalaikis pasimatymas gali būti pakeistas telefoniniu pokalbiu.

3. Ilgalaikiai pasimatymai suteikiant teisę kartu gyventi leidžiami tik su sutuoktiniu, sugyventiniu ar artimaisiais giminaičiais. Ilgalaikis pasimatymas taip pat leidžiamas su asmeniu,

su kuriuo nuteistasis turi bendrą vaiką, jei nei nuteistasis, nei šis asmuo nėra susituokęs su kitu asmeniu arba neturi sugyventinių. Vaikas turi būti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka registruotas kaip bendras nuteistojo ir į pasimatymą atvykusio asmens vaikas. Nuteistojo pageidavimu vienas ilgalaikis pasimatymas gali būti pakeistas dviem trumpalaikiais pasimatymais arba dviem telefoniniais pokalbiais.

4. Nuteistiesiems, paliktiems atlikti ūkio darbų kardomojo kalinimo vietose, laisvės atėmimo vietų ligoninėse arba kalėjimuose, kuriuose nėra galimybių suteikti ilgalaikių pasimatymų, vienas ilgalaikis pasimatymas pakeičiamas trimis trumpalaikiais pasimatymais.

5. Nuteistąjį, sergantį sunkia liga, gresiančia jo gyvybei, pataisos įstaigos direktorius privalo leisti aplankyti sutuoktiniui, sugyventiniui ir artimiesiems giminaičiams. Šie aplankymai į pasimatymų skaičių neįskaitomi.

6. Nuteistiesiems sutuoktiniams, kurie abu atlieka laisvės atėmimo bausmę, per metus gali būti suteikiami du ilgalaikiai pasimatymai. Šių pasimatymų vietą nustato pataisos įstaigų, kuriose sutuoktiniai atlieka bausmes, direktoriai. Nuteistųjų pervežimo išlaidas apmoka patys nuteistieji.

7. Nuteistiesiems, kurie laisvės atėmimo bausmę atlieka būdami priskirti paprastajai arba lengvajai grupei, socialiniams ryšiams palaikyti pataisos įstaigos direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno nutarimu gali būti suteikiami papildomi trumpalaikiai ir ilgalaikiai pasimatymai.

8. Pasimatymų ir sergančių nuteistųjų lankymo tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

95 straipsnis. Nuteistųjų teisė gauti pašto bei perduodamus siuntinius ir smulkiuosius paketus su spauda

1. Nuteistiesiems leidžiama gauti pašto ir perduodamus siuntinius. Jų skaičių nustato šio Kodekso 73–75, 79, 80, 85, 91 ir 152 straipsniai.

2. Vienas pašto siuntinys neturi sverti daugiau kaip dešimt kilogramų, o perduodamas siuntinys – ne daugiau kaip penkiolika kilogramų.

3. Pataisos įstaigose atliekantys bausmę nuteistieji, turintys teisę į ilgalaikį pasimatymą, taip pat pataisos įstaigose atliekantys bausmę nuteistieji, turintys teisę tik į trumpalaikį pasimatymą, pasibaigus pasimatymui gali gauti papildomą perduodamą siuntinį. Šis perduodamas siuntinys neįskaitomas į šio Kodekso 73–75, 79, 80, 85, 91 ir 152 straipsniuose nustatytą pašto ir perduodamų siuntinių skaičių.

4. Nuteistieji, laisvės atėmimo bausmę atliekantys laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigose, pašto ir perduodamus siuntinius gauna pagal šio Kodekso 73 straipsnyje nustatytas taisykles, o nuteistieji, kurie iki perkėlimo į laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigas bausmę atliko lengvosios arba drausmės grupių laikymo sąlygomis, – pagal tų grupių nuteistiesiems nustatytas taisykles.

5. Nuteistieji, atliekantys laisvės atėmimo bausmę pataisos namuose lengvosios ir paprastosios grupių laikymo sąlygomis ir kalėjimuose paprastosios grupės laikymo sąlygomis, turi teisę gauti vieną vaisių bei daržovių pašto arba perduodamą siuntinį per mėnesį, o nuteistieji, atliekantys laisvės atėmimo bausmę pataisos namuose drausmės grupės laikymo sąlygomis, – vieną vaisių bei daržovių pašto arba perduodamą siuntinį per tris mėnesius. Šie pašto ir perduodami siuntiniai neįskaitomi į šio Kodekso 73–75, 79, 80, 85, 91 ir 152 straipsnių nustatytą bendrą pašto ir perduodamų siuntinių skaičių. Nuteistieji, atliekantys laisvės atėmimo bausmę atvirose kolonijose, nepilnamečių pataisos namuose bei besigydantys laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigose, turi teisę gauti neribotą kiekį vaisių bei daržovių pašto arba perduodamų siuntinių. Vaisių bei daržovių pašto ir perduodamų siuntinių svoris neturi viršyti šio straipsnio 2 dalyje nustatyto pašto ir perduodamų siuntinių svorio.

6. Pataisos įstaigų administracija gali priimti maisto produktų ir drabužių labdaros siuntas.

7. Pašto ir perduodamų siuntinių, smulkiųjų paketų su spauda priėmimo ir įteikimo nuteistiesiems, labdaros siuntų priėmimo ir paskirstymo nuteistiesiems tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

8. Daiktai, kuriuos nuteistiesiems draudžiama gauti, yra įrašyti į šio Kodekso 1 priede pateiktą sąrašą.

9. Maisto produktų, kuriuos draudžiama siųsti pašto siuntiniuose arba perduoti nuteistiesiems, sąrašą nustato Teisingumo ministerija.

96 straipsnis. Nuteistųjų teisė naudotis nešiojamaisiais televizoriais, kompiuteriais, vaizdo magnetofonais, nešiojamaisiais radijo imtuvais bei kompiuterinių žaidimų aparatais

1. Nuteistiesiems, išskyrus laisvės atėmimo bausmę atliekančius pataisos įstaigose drausmės grupės laikymo sąlygomis, leidžiama naudotis sutuoktinio, sugyventinio arba artimųjų giminaičių perduotais nešiojamaisiais televizoriais, kompiuteriais, vaizdo magnetofonais, nešiojamaisiais radijo imtuvais, kompiuterinių žaidimų aparatais ir kitais Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse nurodytais daiktais.

2. Naudojimosi nešiojamaisiais televizoriais, kompiuteriais, vaizdo magnetofonais, nešiojamaisiais radijo imtuvais, kompiuterinių žaidimų aparatais ir kitais daiktais tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

3. Iš nuteistųjų, sistemingai pažeidinėjančių naudojimosi nešiojamaisiais televizoriais, kompiuteriais, vaizdo magnetofonais, nešiojamaisiais radijo imtuvais, kompiuterinių žaidimų aparatais ir kitais daiktais tvarką, taip pat iš perkeltų į drausmės grupę nuteistųjų šie daiktai motyvuotu pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu paimami ir saugomi pataisos įstaigoje. Paimti daiktai gražinami juos perdavusiems asmenims pagal jų arba nuteistojo rašytinį pareiškimą, arba nuteistajam, kai jis perkeliamas į paprastąją grupę arba baigė atlikti bausmę, arba yra atleistas nuo bausmės.

97 straipsnis. Nuteistųjų teisė turėti laikrodžius, dėvėti savo drabužius bei avėti savo avalynę

Nuteistiesiems leidžiama turėti laikrodžius, pagamintus ne iš brangiųjų metalų, dėvėti savo drabužius ir avėti savo avalynę. Šiuos daiktus nuteistieji gauna pašto arba perduodamame siuntinyje, pasimatymų metu arba perka pataisos įstaigos parduotuvėje.

98 straipsnis. Nuteistųjų teisė gauti ir siųsti pinigines perlaidas

1. Nuteistiesiems leidžiama gauti pinigines perlaidas ir siųsti jas sutuoktiniams, sugyventiniams bei artimiesiems giminaičiams ir pataisos įstaigos direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno leidimu – kitiems asmenims.

2. Perlaidomis gauti pinigai įrašomi į nuteistojo asmeninę sąskaitą, o nuteistiesiems, turintiems teisę turėti grynų pinigų, įteikiami.

3. Pataisos įstaigos administracija privalo priimti nuteistajam atneštus grynus pinigus. Grynų pinigų priėmimo tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

99 straipsnis. Nuteistųjų teisė susirašinėti

1. Nuteistiesiems leidžiama siųsti ir gauti neribotą kiekį laiškų.

2. Kardomojo kalnimo vietose, areštinėse ir pataisos įstaigose laikomų nuteistųjų, kurie tarpusavyje nėra sutuoktiniai ar artimieji giminaičiai, susirašinėjimas draudžiamas.

3. Pataisos įstaigos administracija nuteistojo vardu gautus laiškus jam įteikia, taip pat nuteistųjų įteiktus laiškus išsiunčia adresatams ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo laiško gavimo ar įteikimo dienos.

4. Siunčiamų laiškų pašto išlaidas apmoka patys nuteistieji.

5. Nuteistųjų gaunami ir siunčiami laiškai gali būti prokuroro ar pataisos įstaigos direktoriaus motyvuotu nutarimu arba teismo (teisėjo) nutartimi cenzūruojami, kad būtų užkirstas kelias pažeidimams ar nusikalstamoms veikoms arba apsaugotos kitų asmenų teisės ir laisvės.

100 straipsnis. Nuteistųjų teisė kreiptis į valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnus bei tarnautojus, visuomenines organizacijas ir

tarptautines institucijas su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais

1. Nuteistieji turi teisę kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais į valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnus ir tarnautojus, visuomenines organizacijas bei tarptautines institucijas. Prie nuteistųjų pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų, jei reikia, pridedami pataisos įstaigos administracijos aiškinamieji raštai.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnams ir tarnautojams bei tarptautinėms institucijoms, kurių jurisdikciją ar kompetenciją priimti Lietuvoje bausmes atliekančių nuteistųjų pareiškimus yra pripažinusi Lietuvos Respublika, adresuoti pasiūlymai, prašymai (pareiškimai) ir skundai necenzūruojami ir išsiunčiami per vieną darbo dieną nuo jų gavimo momento.

3. Atsakymai į nuteistųjų pasiūlymus, prašymus (pareiškimus), peticijas ir skundus per tris darbo dienas nuo jų gavimo momento įteikiami nuteistiesiems pasirašytinai. Šio straipsnio 2 dalyje numatytų tarptautinių institucijų atsakymai nuteistiesiems įteikiami ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo jų gavimo momento.

4. Nuteistieji turi teisę tiesiogiai kreiptis į Respublikos Prezidentą, Lietuvos Respublikos Seimo ar Vyriausybės narį, prokurorą, Seimo skiriamą kontrolierių arba Teisingumo ministerijos atstovą šių asmenų lankymosi pataisos įstaigose metu.

5. Nuteistiesiems draudžiama siųsti anoniminius ar kolektyvinius skundus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir pareigūnams.

6. Nuteistiesiems draudžiama kreiptis į valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnus ir tarnautojus bei visuomenines organizacijas su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais kitų nuteistųjų vardu arba ne per pataisos įstaigos administraciją.

7. Siunčiamų pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų pašto išlaidas apmoka patys nuteistieji.

101 straipsnis. Nuteistųjų teisė gauti teisinę pagalbą

1. Advokatų lankymasis pas nuteistuosius neribojamas. Susitikimai su advokatu į pasimatymų skaičių neįskaitomi.

2. Kiekvienas susitikimas su advokatu vyksta pataisos įstaigos administracijos nustatytu laiku ir negali tęstis ilgiau kaip aštuonias valandas.

3. Nuteistųjų susitikimų su advokatu tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

102 straipsnis. Nuteistųjų teisė paskambinti telefonu

1. Nuteistiesiems leidžiama paskambinti telefonu. Telefoninių pokalbių skaičių nustato šio Kodekso 73–75, 79, 80, 85, 91 ir 152 straipsniai. Pataisos įstaigos direktorius turi teisę leisti papildomai vieną kartą paskambinti telefonu, jei to prašo nuteistasis dėl svarbių aplinkybių.

2. Nuteistajam paskambinti telefonu leidžiama, jeigu jis tuo metu yra mokus arba naudojasi ryšio paslauga kalbėti telefonu kito abonento sąskaita. Vienas telefoninis pokalbis negali trukti ilgiau kaip 15 minučių. Kam skambinti pasirenka nuteistasis. Telefoninio pokalbio išlaidas, kai nesinaudojama ryšio paslauga kalbėti telefonu kito abonento sąskaita, apmoka pats nuteistasis.

3. Kardomojo kalinimo vietose, areštinėse ir pataisos įstaigose laikomų nuteistųjų tarpusavio telefoniniai pokalbiai draudžiami. Telefoninis pokalbis gali būti nutrauktas, jei nuteistasis pažeidžia skambinimo tvarką.

4. Nuteistųjų pasiūlymai, prašymai (pareiškimai), peticijos ir skundai telefonu neperduodami.

5. Skambinimo telefonu tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

103 straipsnis. Nuteistųjų teisė pasivaikščioti gryname ore

1. Nuteistieji šio Kodekso numatytais atvejais turi teisę kasdien pasivaikščioti gryname ore.

2. Nuteistųjų pasivaikščiėjimas vyksta dienos metu specialiai tam skirtose patalpose įstaigos teritorijoje laikantis šio Kodekso 70 straipsnio reikalavimų. Pasivaikščiėjimo gali nebūti arba jo trukmė sutrumpinama tik dėl nepalankių oro sąlygų, jei su tuo sutinka nuteistasis.

3. Pasivaikščiėjimas gali būti nutrauktas, jei nuteistasis pažeidžia Patalpos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių nustatytą pasivaikščiėjimų tvarką.

104 straipsnis. Nuteistųjų trumpalaikė išvyka į namus

1. Nuteistiesiems, laikomiems patalpos įstaigose lengvosios ir paprastosios grupių laikymo sąlygomis ir atlikusiems ne mažiau kaip pusę, o nepilnamečiams – atlikusiems ne mažiau kaip vieną trečdalį teismo paskirtos bausmės, gali būti leista vieną kartą per tris mėnesius trims paroms parvykti į namus.

2. Leidimą parvykti į namus duoda patalpos įstaigos direktorius įsakymu, atsižvelgdamas į nuteistojo asmenybę, kokia bausmės dalis atlikta, elgesį bausmės atlikimo metu. Šios trumpalaikės išvykos laikas įskaitomas į bausmės atlikimo laiką. Kelionės išlaidas apmoka pats nuteistasis arba jo artimieji giminaičiai.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teisės neturi šio Kodekso 154 straipsnio 3 dalyje išvardyti nuteistieji.

4. Tvarką, kuria nuteistiesiems leidžiama parvykti į namus, nustato Patalpos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės. Apie nuteistojo išvyką pranešama prokurorui bei vietovės, į kurią vykstama, policijos komisariatui.

105 straipsnis. Nuteistųjų teisė į trumpalaikę išvyką už patalpos įstaigų ribų

1. Nuteistiesiems, laikomiems atvirose kolonijose, patalpos namuose lengvosios ir paprastosios grupių laikymo sąlygomis bei nepilnamečių patalpos namuose, gali būti leidžiama išvykti už šių patalpos įstaigų ribų ne ilgiau kaip dešimčiai parų dėl sutuoktinio, sugyventinio ar artimojo giminaičio mirties ar sunkios ligos, gresiančios ligonio gyvybei, taip pat dėl gaivalinės nelaimės, padariusios didelės materialinės žalos nuteistajam ar jo sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams.

2. Leidimą išvykti už patalpos įstaigos ribų duoda patalpos įstaigos direktorius, atsižvelgdamas į nuteistojo asmenybę, elgesį bausmės atlikimo metu, kokia bausmės dalis atlikta. Laikas, kurį nuteistasis buvo išvykęs už patalpos įstaigos ribų, įskaitomas į bausmės atlikimo laiką. Kelionės išlaidas apmoka pats nuteistasis arba jo artimieji giminaičiai.

3. Nuteistieji vyksta su palyda arba be jos, o nepilnamečiai – tik su palyda. Suaugusiems nuteistiesiems išvykos metu gali būti uždėti antrankiai.

4. Tvarką, kuria nuteistiesiems leidžiama išvykti už patalpos įstaigų ribų, nustato Patalpos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės. Apie nuteistojo išvyką už patalpos įstaigos ribų pranešama prokurorui bei vietovės, į kurią vykstama, policijos komisariatui.

106 straipsnis. Nuteistųjų teisė atlikti religines apeigas

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys tikintys nuteistieji turi teisę dienotvarkėje numatyto laisvalaikio metu patalpos įstaigose vieni arba kartu su kitais nuteistaisiais atlikti religines apeigas.

2. Patalpos įstaigos administracija privalo užtikrinti, kad religinės apeigos netrukdytų kitų nuteistųjų poilsiui.

3. Tikinčių nuteistųjų grupiniu pageidavimu, suderinus su patalpos įstaigos administracija, religinėms apeigoms atlikti gali būti pakviestas dvasininkas.

4. Religinių apeigų atlikimo patalpos įstaigoje tvarką nustato Patalpos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

107 straipsnis. Nuteistųjų teisė sudaryti santuoką

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji turi teisę Civilinio kodekso nustatyta tvarka sudaryti santuoką.

2. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų santuoka sudaroma vienoje iš patalpos įstaigų, kurioje atliekama bausmė. Nuteistųjų pervežimo išlaidas apmoka patys nuteistieji.

3. Santuokos sudarymo metu nuteistieji gali dėvėti tai progai skirtus drabužius. Pataisos įstaigos direktorius turi teisę suteikti santuoką sudariusiam nuteistajam vieną papildomą ilgalaikį pasimatymą.

4. Santuokos sudarymo pataisos įstaigoje tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

108 straipsnis. Nuteistųjų teisė sudaryti civilinius sandorius

Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji turi teisę Civilinio kodekso nustatyta tvarka disponuoti savo turtu, esančiu ne pataisos įstaigoje, taip pat per atstovą sudaryti sandorius, išskyrus sandorius, kurie dėl savo pobūdžio gali būti sudaromi tik asmeniškai.

109 straipsnis. Nuteistųjų užsieniečių teisė palaikyti ryšius su savo valstybių atstovais

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji užsieniečiai turi teisę per Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją palaikyti ryšius su savo valstybių diplomatinėmis atstovybėmis ir konsulinėmis įstaigomis bei tarptautinėmis organizacijomis.

2. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais ir tvarka nuteistieji užsieniečiai, kuriems paskirta laisvės atėmimo bausmė, gali būti perduoti bausmės atlikti į kitą valstybę.

110 straipsnis. Specialiosios nuteistųjų, kuriems paskirta laisvės atėmimo bausmė, pareigos

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji privalo:

- 1) laikytis nustatytos pataisos įstaigų tvarkos;
- 2) vykdyti pataisos įstaigos administracijos reikalavimus;
- 3) administracijos paskyrimu eilės tvarka budėti gyvenamosiose patalpose;
- 4) tausoti pataisos įstaigos turtą.

2. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems draudžiama:

1) organizuoti piketus, mitingus, demonstracijas, riaušes ir kitus neteisėtus renginius ir juose dalyvauti;

2) steigti politines partijas ir organizacijas ir dalyvauti jų veikloje;

3) įsigyti, gaminti, platinti ar vartoti alkoholinius gėrimus ar jų surogatus, narkotines, psichotropines ar kitas psichiką veikiančias medžiagas, vartoti be gydytojo leidimo medikamentus, naudoti toksines priemones;

4) pirkti, parduoti, keisti, dovanoti ar kitaip perleisti tiek savo, tiek ir valstybės turtą kitiems kalinamiesiems, nuteistiesiems ar pataisos įstaigų administracijos darbuotojams; taip pat atlikti mokamas ar kitaip atlyginamas paslaugas tiek kitiems kalinamiesiems ar nuteistiesiems, tiek pataisos įstaigų administracijos darbuotojams;

5) daryti tatuiruotes sau ir kitiems asmenims;

6) platinti be pataisos įstaigos administracijos leidimo rankraščius ir kitus leidinius;

7) kurstyti kitus kalinamuosius ar nuteistuosius atsisakyti vykdyti pataisos įstaigų administracijos reikalavimus;

8) reikalauti bet kokios paslaugos iš kito nuteistojo ar kalinamojo, naudoti fizinį ar psichinį smurtą prieš kitus asmenis.

3. Nustatytų pareigų ir draudimų nesilaikantys nuteistieji atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

XI SKYRIUS NUTEISTŪJŲ, KURIEMS PASKIRTAS LAISVĖS ATĖMIMAS, PATAISOS PRIEMONĖS

111 straipsnis. Nuteistųjų, kuriems paskirtas laisvės atėmimas, pataisos priemonės

Nuteistųjų, kuriems paskirtas laisvės atėmimas, pataisos priemonės yra šios: laisvės atėmimo režimas, nuteistųjų darbas, socialinė rehabilitacija, bendrasis lavinimas bei profesinis mokymas.

PIRMASIS SKIRSNIS PATAISOS ĮSTAIGŲ REŽIMAS

112 straipsnis. Pataisos įstaigų režimas ir pagrindiniai jo reikalavimai

1. Režimas – tai diferencijuotų laisvės atėmimo bausmės vykdymo sąlygų ir šią bausmę atliekančių nuteistųjų elgesio taisyklių visuma.

2. Pagrindiniai pataisos įstaigų režimo reikalavimai yra šie: būtinas nuteistųjų izoliavimas ir nuolatinė jų priežiūra; reikalavimas nuteistiesiems tiksliai ir nenukrypstamai atlikti savo pareigas; skirtingų laikymo sąlygų sudarymas atsižvelgiant į nuteistojo padaryto nusikaltimo pavojingumą ir pobūdį, nuteistojo asmenybę ir elgesį bausmės atlikimo metu.

3. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji dėvi savo arba pataisos įstaigos išduotus drabužius. Nuteistiesiems daroma krata. Nuteistojo asmens kratą daro tos pačios lyties pareigūnai. Nuteistųjų gaunami ir siunčiami laišakai gali būti cenzūruojami, o pašto ir perduodami siuntiniai bei smulkieji paketai su spauda tikrinami.

4. Nuteistiesiems, išskyrus šio Kodekso 91 ir 152 straipsniuose numatytus atvejus, draudžiama turėti su savimi šio Kodekso 1 priede nurodytų daiktų ir reikmenų. Rasti nuteistųjų pataisos įstaigoje turimi pinigai ir vertingi daiktai motyvuotu pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu paimami ir perduodami į pataisos įstaigos socialinės paramos nuteistiesiems fondą. Reikmenys, kuriais naudotis nuteistiesiems uždrausta, paimami ir, atsižvelgiant į jų pobūdį bei įsigijimo aplinkybes, pagal Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisykles perduodami saugoti, kol nuteistasis bus paleistas iš pataisos įstaigos, arba sunaikinami.

5. Šio Kodekso nustatyta tvarka nuteistiesiems leidžiama ne už grynus pinigus, išskyrus šio Kodekso 91 ir 152 straipsniuose numatytus atvejus, įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų, gauti pasimatymus, pašto ir perduodamus siuntinius, smulkiuosius paketus su spauda, gauti ir siųsti pinigines perlaidas, susirašinėti, skambinti telefonu, pasivaikščioti.

113 straipsnis. Pataisos įstaigų režimo užtikrinimo priemonės

Pataisos įstaigų režimo užtikrinimo priemonės yra šios: pataisos įstaigų apsauga; teisės bei režimo pažeidimų prevencija ir atskleidimas; įėjimo į pataisos įstaigas ir išėjimo iš jų tvarka; pataisos įstaigų vidaus tvarka; dienotvarkė; pataisos įstaigų administracijos veiksmai nuteistųjų badavimo arba atsisakymo dirbti ar vykdyti kitus administracijos įsakymus ir nurodymus atvejais arba nuteistųjų neteisėtų grupinių veiksmų, šiurkščiai pažeidžiančių pataisos įstaigos vidaus tvarką, atvejais, taip pat specialiųjų priemonių ir šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindai ir tvarka.

114 straipsnis. Pataisos įstaigų apsauga

1. Pataisos įstaigų ir jose laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų apsaugą vykdo pataisos įstaigų pareigūnai.

2. Jeigu pataisos įstaigoje susidaro ypatinga situacija, numatyta šio Kodekso 123 straipsnio 1 dalyje, įstaigos apsaugai ir tvarkai palaikyti gali būti pasitelktos Vidaus reikalų ministerijos viešojo saugumo pajėgos, atsakingos už viešąjį saugumą, ir policija. Tokio pasitelkimo tvarką nustato Vidaus reikalų ministerija ir Teisingumo ministerija.

3. Pataisos įstaigų įrangai naudojamas inžinerinių ir techninių apsaugos priemonių kompleksas. Pataisos įstaigos administracija privalo pranešti nuteistiesiems apie apsaugos priemones, kurios gali kelti pavojų asmens gyvybei ir sveikatai.

115 straipsnis. Įėjimo į pataisos įstaigas ir išėjimo iš jų tvarka

1. Įėjimo į pataisos įstaigas ir išėjimo iš jų tvarką nustato Teisingumo ministerija.

2. Prireikus pataisos įstaigos administracija turi teisę patikrinti į pataisos įstaigą įeinančių ir iš jos išeinančių asmenų daiktus ir drabužius, išskyrus Respublikos Prezidento, Lietuvos

Respublikos Seimo ar Vyriausybės narių, teisėjų, advokatų, prokurorų bei kitų, pataisos įstaigų veiklos kontrolę atliekančių pareigūnų, dvasininkų daiktus ir drabužius, taip pat teisę patikrinti įvažiuojančias ir išvažiuojančias transporto priemones.

3. Užsieniečių, žurnalistų ir kitų asmenų lankymosi pataisos įstaigose tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

116 straipsnis. Pataisos įstaigų vidaus tvarka

Pataisos įstaigose nustatoma reglamentuota vidaus tvarka. Nuteistieji pasirašytinai supažindinami su jų teisėmis, pareigomis ir draudimais.

117 straipsnis. Dienotvarkė pataisos įstaigose

1. Nuteistųjų dienotvarkė privalo griežtai reglamentuoti jų elgesį visą parą ir numatyti darbo, poilsio, buvimo gryname ore, mokymosi ir socialinės reabilitacijos renginių, taip pat psichologinei terapijai skirtą laiką.

2. Nuteistųjų dienotvarkę nustato pataisos įstaigos direktorius įsakymu.

3. Dienotvarkė paskelbiama nuteistiesiems.

118 straipsnis. Pataisos įstaigų administracijos veiksmai nuteistųjų badavimo, atsisakymo dirbti ar vykdyti kitus administracijos įsakymus ir nurodymus atveju

1. Jeigu nuteistieji paskelbia badavimą, atsisako dirbti ar vykdyti kitus administracijos įsakymus ir nurodymus, pataisos įstaigos direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas privalo nedelsdamas išsiaiškinti badavimo, atsisakymo dirbti ar vykdyti kitus administracijos įsakymus ir nurodymus priežastis, nuteistųjų reikalavimus ir jų teisėtumą. Pataisos įstaigos direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas privalo apie tai nedelsdamas pranešti Kalėjimų departamento direktoriui arba jį pavaduojančiam pareigūnui bei prokurorui ir imtis įmanomų priemonių teisėtiems nuteistųjų reikalavimams patenkinti.

2. Jeigu nuteistųjų reikalavimai yra neteisėti, pataisos įstaigos direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas privalo asmeniškai apie tai pranešti nuteistiesiems ir pareikalauti neteisėtus veiksmus nutraukti. Šio nurodymo nevykdantiems nuteistiesiems gali būti skiriamos nuobaudos.

119 straipsnis. Pataisos įstaigos direktoriaus teisės nuteistųjų neteisėtų grupinių veiksmų, šiurkščiai pažeidžiančių pataisos įstaigos vidaus tvarką, atveju

1. Jeigu nuteistieji imasi neteisėtų grupinių veiksmų, šiurkščiai pažeidžiančių pataisos įstaigos vidaus tvarką, pataisos įstaigos direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas turi teisę, pranešęs Kalėjimų departamento direktoriui arba jį pavaduojančiam pareigūnui ir prokurorui, įsakymu laikinai sustabdyti:

1) nuteistųjų laiškų išsiuntimą, taip pat gautų laiškų, pašto bei perduodamų siuntinių ir smulkiųjų paketų su spauda įteikimą nuteistiesiems;

2) pasimatymų suteikimą nuteistiesiems;

3) maisto produktų ir būtiniausių reikmenų pirkimą;

4) paskatinimo priemonių skyrimą nuteistiesiems;

5) leidimą skambinti telefonu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos priemonės nutraukiamos pataisos įstaigos direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno įsakymu, kai išnyksta jų panaudojimo pagrindai.

120 straipsnis. Specialiosios priemonės, jų panaudojimo tikslas ir ribos

1. Šio Kodekso 121–123 straipsniuose nustatytais pagrindais ir tvarka pataisos įstaigose gali būti panaudotos specialiosios priemonės: antrankiai, tramdomieji marškiniai ar surišimo priemonės, guminės lazdos, koviniai imtynių veiksmai, dujos, vandensvaidžiai, tarnybiniai šunys, šarvuočiai ir kita technika.

2. Specialiosios priemonės naudojamos atsižvelgiant į teisėtvarkos pažeidimo pobūdį, pažeidėjo asmenybę ir konkrečias aplinkybes bei situaciją. Naudodami specialiąsias priemones, pareigūnai privalo stengtis išvengti sunkių pasekmių.

3. Prieš naudojant specialiąsias priemones, jei leidžia aplinkybės, asmenys, prieš kuriuos jos bus panaudotos, įspėjami.

4. Specialiųjų priemonių naudojimas privalo būti nutrauktas, kai išnyksta jų panaudojimo pagrindai. Panaudojęs specialiąsias priemones pareigūnas privalo suteikti neatidėliotiną medicinos pagalbą, jei tai būtina.

5. Apie specialiųjų priemonių panaudojimo atvejį, jei dėl to sutrikdyta asmens sveikata, nedelsiant pranešama prokurorui ir atliekamas tarnybinis patikrinimas.

121 straipsnis. Antrankių, tramdomųjų marškinių ar surišimo priemonių, guminių lazdu, kovinių imtynių veiksmų bei asmens apsaugai skirtų dujų panaudojimo pagrindai

1. Kalėjimų departamento, pataisos įstaigos, policijos ir Vidaus reikalų ministerijos viešojo saugumo pajėgų, atsakingų už viešąjį saugumą, pareigūnai gali panaudoti prieš nuteistuosius antrankius, tramdomuosius marškinius ar surišimo priemones, gumines lazdas, kovinius imtynių veiksmus bei asmens apsaugai skirtas dujas šiais atvejais:

1) kai reikia apginti pataisos įstaigos darbuotojus ir kitus asmenis nuo užpuolimo, gresiančio jų gyvybei ar sveikatai, taip pat vaduoti įkaitus;

2) kai reikia sulaikyti teisėtvarkos pažeidimą padariusį nuteistąjį, kuris nevykdo pataisos įstaigos darbuotojo reikalavimų arba priešinasi jėga;

3) kai reikia atremti saugomų objektų bei transporto priemonių užpuolimą;

4) kai prasideda riaušės ar grupiniai tyčiniai veiksmai, šiurkščiai pažeidžiantys pataisos įstaigos vidaus tvarką.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų atvejų, antrankiai arba tramdomieji marškiniai ar surišimo priemonės naudojami šiomis aplinkybėmis:

1) kai nuteistasis siautėja, – iki nusiramavimo;

2) kai nuteistasis atsisako konvojavimo, sekti į karcerį, baudos ar drausmės izoliatorių, kamerų tipo patalpas, – konvojavimo arba palydos metu;

3) kai nuteistasis bando žudyti ar susižaloti;

4) konvojuojant nuteistąjį specialiai neįrengtomis transporto priemonėmis;

5) konvojuojant sulaikytą pabėgusį nuteistąjį.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas priemones (išskyrus antrankius ir surišimo priemones) draudžiama panaudoti prieš nepilnamečius, moteris bei invalidus su akivaizdžiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai jie patys užpuola arba priešinasi jėga ar ginklu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

122 straipsnis. Tarnybinių šunų panaudojimo pagrindai

1. Tarnybiniai šunys pataisos įstaigose gali būti panaudoti šiais atvejais:

1) saugant pataisos įstaigos teritoriją;

2) konvojuojant nuteistuosius;

3) apžiūrint pataisos įstaigos teritorijas, kuriose draudžiama būti nuteistiesiems, ir šalia esančias teritorijas;

4) tikrinant atvykstančias į pataisos įstaigą ir iš jos išvykstančias transporto priemones ir gabenamus krovinius;

5) ieškant paslėptų narkotinių, psichotropinių ir toksinių medžiagų;

6) atliekant pabėgusių nuteistųjų paiešką ir sulaikant pabėgusius nuteistuosius;

7) siekiant apginti pataisos įstaigos darbuotojus ir kitus asmenis nuo užpuolimo, gresiančio jų gyvybei, kai kitos panaudotos priemonės neveiksmingos.

2. Draudžiama tarnybinius šunis naudoti prieš moteris, nepilnamečius ir invalidus su akivaizdžiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai šie asmenys patys užpuola arba priešinasi ginklu.

123 straipsnis. Vandensvaidžių, specialios paskirties dujų, šarvuočių ir kitos technikos panaudojimo pagrindai

1. Nuteistųjų riaušių arba grupinio pasipriešinimo pataisos įstaigos administracijai atvejais, kai jų metu vyksta pogromai, padegimai, įkaitų grobimai ir kitokie tyčiniai veiksmai, šiurkščiai pažeidžiantys pataisos įstaigos vidaus tvarką, Kalėjų departamento direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno žodiniu nurodymu prieš nuteistuosius gali būti panaudoti vandensvaidžiai, specialios paskirties dujos, šarvuočiai ir kita technika.

2. Vandensvaidžiai gali būti panaudoti ir pataisos įstaigos direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno žodiniu nurodymu.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones draudžiama panaudoti prieš nepilnamečius, moteris ir invalidus su akivaizdžiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai jie patys užpuola arba priešinasi šaunamuoju ginklu.

4. Apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytų priemonių panaudojimą nedelsiant pranešama prokurorui. Prokuroras gali nurodyti atlikti tarnybinį patikrinimą.

124 straipsnis. Šaunamųjų ginklų panaudojimo tikslas, pagrindai ir tvarka

1. Šaunamieji ginklai pataisos įstaigose gali būti panaudoti tik išimtiniais atvejais, kai visi kiti įmanomi būdai ir priemonės panaudoti arba kai dėl laiko stygiaus jų panaudoti nėra galimybės.

2. Šaunamieji ginklai gali būti panaudoti be įspėjimo šiais atvejais:

1) atremiant ginkluotą pataisos įstaigos ar konvojaus užpuolimą;

2) kai nuteistieji akivaizdžiai užpuola saugomus objektus, pataisos įstaigos darbuotojus ar kitus asmenis arba daro kitokius tyčinius veiksmus, kurie kelia tiesioginį pavojų pataisos įstaigos darbuotojų ar kitų asmenų gyvybei;

3) kai nuteistieji bando pabėgti transporto priemonėmis arba bando pabėgti iš judančių transporto priemonių;

4) sulaikant besipriešinantį ginklu nuteistąjį;

5) sulaikant bandantį pabėgti naktį ar esant blogam matomumui nuteistąjį;

6) grupinio bėgimo iš pataisos įstaigos metu.

3. Šaunamieji ginklai gali būti panaudoti po įspėjimo balsu ir įspėjamojo šūvio į viršų šiais atvejais:

1) saugomų objektų, pataisos įstaigos darbuotojų ar kitų asmenų užpuolimo metu;

2) kai nuteistasis bando pabėgti iš pataisos įstaigos arba persekiojant bėgantį nuteistąjį.

4. Šaunamieji ginklai taip pat gali būti panaudoti Kalėjų departamento direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno žodiniu nurodymu nuteistųjų riaušių ar grupinio pasipriešinimo pataisos įstaigos administracijai atvejais, kai jų metu vyksta pogromai, padegimai, įkaitų grobimas ir kitokie tyčiniai veiksmai, šiurkščiai pažeidžiantys pataisos įstaigos vidaus tvarką, jeigu kitais būdais ir priemonėmis nutraukti šiuos veiksmus nėra galimybės.

5. Šaunamuosius ginklus draudžiama naudoti, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys ir jeigu netoliese yra lengvai užsidegančių ar sprogstančių medžiagų saugyklos.

6. Šaunamuosius ginklus draudžiama panaudoti prieš nepilnamečius, moteris bei invalidus su akivaizdžiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai jie patys užpuola arba priešinasi šaunamuoju ginklu.

7. Naudodami šaunamąjį ginklą, pareigūnai privalo stengtis išvengti sunkių pasekmių. Panaudojęs šaunamąjį ginklą, pareigūnas privalo suteikti neatidėliotiną medicinos pagalbą, jeigu ji būtina. Apie kiekvieną šaunamojo ginklo panaudojimą prieš asmenį atvejį, aplinkybes ir pasekmes nedelsiant pranešama Teisingumo ministerijai ir prokurorui. Prokuroras gali nurodyti atlikti tarnybinį patikrinimą.

ANTRASIS SKIRSNIS

LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĖ ATLIEKANČIŲ NUTEISTŪJŲ DARBAS

125 straipsnis. Nuteistųjų įtraukimas į darbą

1. Kiekvienas laisvės atėmimo bausmę atliekantis nuteistasis privalo dirbti, jeigu jam darbą siūlo pataisos įstaigos administracija. Pataisos įstaigos administracija privalo užtikrinti, kad nuteistieji būtų įtraukiami į darbą atsižvelgiant į jų darbingumą ir, kiek galima, į turimą specialybę.

2. Nuteistieji invalidai, pensinio amžiaus ir ribotai pakaltinami asmenys į darbą gali būti įtraukiami tik rašytiniu jų sutikimu, kai yra tam neprieštaraujanti gydytojų išvada ir laisvų darbo vietų. Šių asmenų darbingumo įvertinimo tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

3. Nuteistiesiems darbą parenka pataisos įstaigos administracija, atsižvelgdama į laisvas pareigas ir darbo vietas.

4. Nuteistieji į darbą paprastai įtraukiami pataisos įstaigose ir valstybės įmonėse prie pataisos įstaigų. Ne pataisos įstaigose ir ne valstybės įmonėse prie pataisos įstaigų į darbą įtraukiamų nuteistųjų darbas organizuojamas laikantis nuteistųjų izoliavimo ir apsaugos reikalavimų.

5. Bausmę laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigose atliekančių nuteistųjų darbas organizuojamas gydymosi darbo terapijos dirbtuvėse.

6. Nuteistųjų darbas organizuojamas laikantis šio Kodekso 70 straipsnio nustatytų atskiro nuteistųjų laikymo reikalavimų.

7. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems draudžiamas dirbti darbus ir draudžiamas eiti pareigas nustato šio Kodekso 2 priedas.

8. Pataisos įstaigų ir valstybės įmonių prie pataisos įstaigų gamybinė ūkinė veikla privalo tarnauti tik pagrindiniam tikslui – išmokyti nuteistąjį gyvenimo tikslų siekti teisėtais būdais ir priemonėmis.

126 straipsnis. Nuteistųjų teisė užsiimti individualia darbine ar kūrybine veikla

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems atvirose kolonijose bei pataisos namuose lengvosios grupės laikymo sąlygomis nuteistiesiems, kurie to pageidauja, gali būti sudaromos sąlygos užsiimti individualia darbine ar kūrybine veikla. Ši veikla leidžiama laisvu nuo darbo pataisos įstaigoje metu.

2. Pataisos įstaigos direktorius turi teisę leisti nuteistiesiems individualia darbine ar kūrybine veikla užsiimti ir vietoj darbo pataisos įstaigoje.

3. Nuteistųjų individualios darbinės ir kūrybinės veiklos tvarką, taip pat šios veiklos rūšis, kuriomis nuteistiesiems draudžiama užsiimti, nustato Pataisos įstaigos vidaus tvarkos taisyklės.

127 straipsnis. Pataisos įstaigos direktoriaus teisė leisti nuteistiesiems vietoj darbo pataisos įstaigoje užsiimti mokslinę, meninę ir kitą veiklą

1. Pataisos įstaigos direktorius turi teisę leisti nuteistiesiems mokslininkams, menininkams bei retų specialybių arba profesijų asmenims, taip pat aukštos kvalifikacijos specialistams, išskyrus pataisos įstaigose drausmės grupės sąlygomis laikomus nuteistuosius, užsiimti vietoj darbo pataisos įstaigoje mokslinę, meninę ir kitokią veiklą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teisės įgyvendinimo tvarką nustato Pataisos įstaigos vidaus tvarkos taisyklės.

128 straipsnis. Nuteistųjų darbo sąlygos

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems nustatoma ne ilgesnė kaip aštuonių valandų darbo diena. Gydymo-pataisos namuose atliekantiems laisvės atėmimo bausmę nuteistiesiems darbo dienos trukmę individualiai kiekvienam nuteistajam nustato gydytojų komisija. Darbo (pamainos) pradžią ir pabaigą nustato pataisos įstaigos direktorius, vadovaudamasis šio Kodekso 117 straipsnio nuostatomis. Nuteistiesiems suteikiamos dvi poilsio dienos per savaitę. Nuteistieji negali būti skiriami dirbti švenčių ir poilsio dienomis, išskyrus darbo įstatymuose numatytais atvejais.

2. Nepertraukiamai veikiančiose įmonėse, atskiruose cechuose, baruose, darbuose, kur yra pertraukiamasis darbo dienos (pamainos) režimas, taip pat darbuose, kur dėl techninių

gamybos sąlygų negalima laikyti nuteistiesiems nustatytos kasdieninės ar kassavaitinės darbo trukmės, vadovaujantis Darbo kodekso nuostatomis, galima taikyti suminę darbo laiko apskaitą.

3. Nuteistiesiems, kurie įtraukiami į darbą poilsio arba švenčių dienomis, suteikiamas poilsis kitomis dienomis arba šios dienos pridedamos prie atostogų.

4. Atvirose kolonijose bei nepilnamečių pataisos namuose atliekančių laisvės atėmimo bausmę nuteistųjų, taip pat nuteistųjų invalidų darbo ir poilsio laikas nustatomas bendrais pagrindais pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

5. Nuteistųjų darbas organizuojamas remiantis darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančiais teisės aktais.

6. Nuteistųjų teisę į atostogas bausmės atlikimo laikotarpiu nustato šio Kodekso 130 straipsnis.

129 straipsnis. Nuteistųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo stažo klausimai

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji valstybiniu socialiniu draudimu nedraudžiami, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinį draudimą.

2. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji gali draustis savanorišku valstybiniu socialiniu draudimu nustatyta tvarka arba sudaryti pensijos sutartis su pensijų fondu, taip pat būti pensijų programos dalyviais Pensijų fondų įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

3. Nuteistųjų darbo atliekant bausmę laikas neįskaitomas į valstybinio socialinio draudimo stažą, išskyrus šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

130 straipsnis. Nuteistųjų teisė į atostogas

1. Atvirose kolonijose, nepilnamečių pataisos namuose, pataisos namuose lengvosios ir paprastosios grupių laikymo sąlygomis atliekantys laisvės atėmimo bausmę nuteistieji, kurie stropiai dirba, turi teisę į keturiolikos kalendorinių dienų nemokamas atostogas per vienerius metus. Šios atostogos įskaitomas į bausmės atlikimo laiką.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos atostogos suteikiamos nuteistajam atlikus vienuolika mėnesių bausmės, jeigu jis neturi galiojančių nuobaudų. Atostogos suteikiamos pataisos įstaigos direktoriaus įsakymu.

3. Pataisos namuose lengvosios grupės laikymo sąlygomis atliekantiems bausmę nuteistiesiems, taip pat nuteistiesiems nepilnamečiams bei invalidams šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka atostogų metu gali būti leista parvykti į namus. Kelionės išlaidas apmoka patys nuteistieji arba jų artimieji giminaičiai. Nepilnamečiai nuteistieji į namus ir į pataisos įstaigą vyksta su palyda. Apie nuteistojo išvyką pranešama prokurorui bei vietovės, į kurią vykstama, policijos komisariatui.

4. Prie atostogų gali būti pridedamas šio Kodekso 128 straipsnio 3 dalyje numatytas laikas, bet ne daugiau kaip penkios kalendorinės dienos.

5. Atostogų suteikimo tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

131 straipsnis. Nuteistųjų darbo apmokėjimas

1. Nuteistųjų darbas apmokamas pagal jo kiekį ir kokybę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Į stropiai dirbančių nuteistųjų, kurie atlieka bausmę pataisos namuose lengvosios bei paprastosios grupių laikymo sąlygomis ir kalėjimuose paprastosios grupės laikymo sąlygomis, asmeninę sąskaitą turi būti įrašoma, nepaisant visų išskaitų, ne mažiau kaip dvidešimt procentų, o į nuteistųjų I ir II grupių invalidų bei ribotai pakaltinamų asmenų asmeninę sąskaitą – ne mažiau trisdešimt procentų jiems per mėnesį priskaičiuoto darbo užmokesčio.

3. Į nepilnamečių pataisos namuose bausmę atliekančių nuteistųjų asmeninę sąskaitą turi būti įrašoma, nepaisant visų išskaitų, ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų jiems per mėnesį priskaičiuoto darbo užmokesčio.

4. Atvirose kolonijose bausmę atliekantiems nuteistiesiems, nepaisant visų išskaitų, turi būti mokama ne mažiau kaip penkiasdešimt procentų bendro per mėnesį priskaičiuoto darbo užmokesčio.

5. Šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatytos taisyklės gali būti netaikomos tik nuteistiesiems, kurie moka alimentus nepilnamečiams vaikams.

132 straipsnis. Išskaitos iš nuteistųjų darbo užmokesčio

1. Iš nuteistųjų darbo užmokesčio į pataisos įstaigose sudaromą socialinės paramos nuteistiesiems fondą atskaitoma: atvirose kolonijose – dešimt procentų, pataisos namuose, gydymo-pataisos namuose bei kalėjimuose – dvidešimt penki procentai, nepilnamečių pataisos namuose – dvidešimt procentų bendros darbo užmokesčio sumos. Šios išskaitos nedaromos iš darbo užmokesčio dalies, priskaičiuotos už nustatytų išdirbio normų viršijimą, ir premijų. Socialinės paramos nuteistiesiems fondo sudarymo ir jo lėšų naudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų išskaitų, iš bendros darbo užmokesčio sumos, išskyrus atviras kolonijas, atskaitomi penki procentai į nuteistojo neliečiamąją asmeninės sąskaitos dalį, kurios naudoti nuteistasis neturi teisės. Ypatingais atvejais bausmės atlikimo metu pataisos įstaigos direktoriaus leidimu nuteistasis gali panaudoti pinigų, turimus neliečiamajoje asmeninės sąskaitos dalyje. Likusi šioje sąskaitoje pinigų suma nuteistajam išduodama tik paleidimo iš pataisos įstaigos metu.

3. Atlikus šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas išskaitas, iš likusios uždirbtos sumos atskaitoma pagal vykdomuosius raštus ir kitus vykdomuosius dokumentus Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

4. Alimentai nepilnamečiams vaikams skaičiuojami nuo visos nuteistojo uždirbtos sumos bei visų kitų pajamų rūšių ir atskaičiuojami iki išskaitų į socialinės paramos nuteistiesiems fondą.

133 straipsnis. Atleidimas nuo išskaitų į socialinės paramos nuteistiesiems fondą

Laisvės atėmimo bausmę pataisos įstaigose paprastosios ir lengvosios grupių laikymo sąlygomis atliekantiems nuteistiesiems, taip pat nuteistiesiems invalidams, pensinio amžiaus asmenims, ribotai pakaltinamiems ir laisvės atėmimo bausmę atliekantiems gydymo-pataisos namuose asmenims, kurių asmeninėse sąskaitose yra mažesnė negu vienas MGL pinigų suma, pataisos įstaigos direktoriaus sprendimu ne ilgiau kaip šešis mėnesius iki bausmės atlikimo laiko pabaigos gali būti nedaromos išskaitos į socialinės paramos nuteistiesiems fondą.

134 straipsnis. Nuteistųjų įtraukimas į nemokamus darbus

1. Nemokant už darbą, nuteistieji gali būti įtraukti tik į pataisos įstaigų ir gretimų teritorijų tvarkymo, taip pat į nuteistųjų kultūros ir buities sąlygų gerinimo darbus.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus darbus nuteistieji atlieka paeiliui ne darbo metu. Tokie darbai neturi trukti ilgiau kaip dvi valandas per dieną.

135 straipsnis. Nuteistųjų aprūpinimas pensijomis ir pašalpomis

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų pensijos, pašalpos ir visos kitos pajamos įskaitomos į jų asmenines sąskaitas, išskyrus Lietuvos Respublikos pensijų įstatymuose numatytus atvejus, kai paskirtų pensijų mokėjimas nuteistiesiems turi būti nutrauktas.

2. Senatvės pensijos amžiaus sulaukę nuteistieji, kurie laisvės atėmimo bausmės atlikimo metu neteko darbingumo, turi teisę į pensiją Lietuvos Respublikos pensijų įstatymų nustatyta tvarka ir atvejais.

3. Nuteistieji, kurie laisvės atėmimo bausmės atlikimo metu neteko darbingumo, turi teisę į žalos atlyginimą Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir atvejais.

TREČIASIS SKIRSNIS LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIEKANČIŲ NUTEISTŪJŲ SOCIALINĖ REABILITACIJA

136 straipsnis. Socialinės reabilitacijos organizavimas

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų socialinę reabilitaciją organizuoja pataisos įstaigų administracija. Teisę dalyvauti šiame darbe turi valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, visuomeninės organizacijos, religinės bendruomenės ir bendrijos, jų nariai bei kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.

2. Socialinės reabilitacijos programas ir jų vykdymo tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

137 straipsnis. Pagrindiniai socialinės reabilitacijos tikslai ir formos

1. Pagrindiniai socialinės reabilitacijos tikslai yra šie:

1) padėti nuteistiesiems tapti įstatymus, žmogiškąsias vertybes ir visuomenės saugumą gerbiančiais žmonėmis;

2) išmokyti nuteistuosius gyvenimo tikslų siekti teisėtais būdais ir priemonėmis;

3) sudaryti sąlygas nuteistiesiems po bausmės atlikimo reintegrotis į visuomenę.

2. Pagrindinės socialinės reabilitacijos formos yra šios:

1) individualus ir grupinis darbas su nuteistaisiais, kuriuo siekiama skatinti nuteistuosius keisti savo elgesį bei išlaikyti šeimos ir kitus socialinius ryšius ir kuris dirbamas atsižvelgiant į nuteistųjų asmenybę, amžių, lytį, padarytos nusikalstamos veikos pobūdį, išsilavinimą, elgesį bausmės atlikimo metu ir kitas aplinkybes;

2) ilgalaikė nuteistųjų visuomeninio elgesio korekcija;

3) nuteistųjų socialinių, dvasinių ir kultūrinių poreikių tenkinimas;

4) pagalba sprendžiant nuteistųjų problemas;

5) kultūros, sporto ir kiti masiniai renginiai;

6) paskatinimo priemonių ir nuobaudų skyrimas nuteistiesiems.

138 straipsnis. Pataisos įstaigos psichologinė tarnyba

1. Pataisos įstaigose veikia psichologinės tarnybos. Šių tarnybų veiklos pagrindinės kryptys yra šios:

1) nuteistųjų asmenybės tyrimas ir individualaus psichologinio poveikio bei socialinės reabilitacijos kryptčių nustatymas ir koregavimas;

2) individuali ir grupinė nuteistųjų psichologinė terapija;

3) nuteistųjų ir pataisos įstaigų administracijos konsultavimas;

4) išvadų dėl nuteistojo perkėlimo į kitą grupę, dėl lygtinio atleidimo nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą ir dėl laisvės atėmimo bausmės pakeitimo švelnesne bausme bei dėl lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos galimybes pateikimas.

2. Psichologinės tarnybos struktūrą, veiklos principus ir formas nustato Teisingumo ministerija.

139 straipsnis. Nuteistųjų organizacijos

1. Nuteistųjų arba administracijos iniciatyva pataisos įstaigose, išskyrus kalėjimus, gali būti steigiamos nuteistųjų kolektyvo tarybos. Jos padeda pataisos įstaigų administracijai organizuoti socialinę reabilitaciją ir sprendžia nuteistųjų buitines klausimus. Nuteistųjų kolektyvo tarybos veiklos kryptis ir formas nustato pataisos įstaigos direktorius.

2. Pataisos įstaigose, išskyrus kalėjimus, nuteistieji gali Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka steigti visuomenines organizacijas.

3. Nuteistųjų kolektyvo tarybų ir visuomeninių organizacijų veikla neturi prieštarauti darbo, mokymosi, režimo, saugumo ir socialinės reabilitacijos interesams.

140 straipsnis. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems skiriamos paskatinimo priemonės

1. Už nepriekaištingą elgesį, iniciatyvą ir aktyvų dalyvavimą socialinės reabilitacijos programose, stropų darbą bei mokymąsi laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems gali būti skiriamos šios paskatinimo priemonės:

1) padėka;

- 2) premija už geriausius darbo rezultatus;
  - 3) teisės vieną kartą papildomai paskambinti telefonu suteikimas;
  - 4) leidimas papildomai gauti tris pašto arba perduodamus siuntinius per vienerius metus;
  - 5) trijų papildomų ilgalaikių arba trumpalaikių pasimatymų per vienerius metus suteikimas;
  - 6) paskirtos nuobaudos panaikinimas prieš terminą;
  - 7) pasivaikščiojimo laiko pailginimas iki dviejų valandų kalėjime laikomiems nuteistiesiems;
  - 8) leidimas nepilnamečiams pasimatymo su tėvais, globėjais (rūpintojais), artimaisiais giminaičiais ar kitais pasitikėjimo vertais asmenimis metu išeiti iki aštuonių valandų už nepilnamečių pataisos namų teritorijos ribų;
  - 9) leidimas atostogų metu parvykti į namus;
  - 10) trumpalaikės išvykos į namus suteikimas;
  - 11) atlikusiems ne mažiau kaip vienerius metus, o nepilnamečiams, atlikusiems ne mažiau kaip šešis mėnesius paskirtos bausmės, – perkėlimas iš paprastosios grupės į lengvąją grupę ir iš drausmės grupės į paprastąją grupę.
2. Nepilnamečių pataisos namuose laikomiems nuteistiesiems, kurie gerai elgiasi, gali būti leidžiama kartu su pataisos įstaigos darbuotojais nueiti į kiną, teatrą, koncertą, sporto varžybas ar kitus ne pataisos įstaigoje organizuojamus renginius.
3. Ne mažiau kaip pusę paskirtos bausmės laiko atlikę nuteistieji, kurių elgesys nekelia pavojaus aplinkiniams, gali būti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka teikiami perkelti iš kalėjimo į pataisos namus tęsti bausmės atlikimą paprastosios grupės laikymo sąlygomis.
4. Nuteistieji, kurie nepriekaištingu elgesiu ir stropiu darbu bei mokymusi įrodė, kad pasitaisė, gali būti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka teikiami lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą arba neatliktą laisvės atėmimo bausmės dalį pakeisti švelnesne bausme.

141 straipsnis. Paskatinimo priemonių skyrimo nuteistiesiems tvarka

1. Šio Kodekso 140 straipsnio 1 dalyje numatytos paskatinimo priemonės skiriamos tam įgalioto pareigūno nutarimu arba įsakymu. Turinčių teisę skirti paskatinimo priemones laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems pareigūnų sąrašą ir jų įgaliojimus skiriant paskatinimo priemones nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.
2. Piniginė premija įrašoma į asmeninę nuteistojo sąskaitą.
3. Paskatinimas, kuriuo leidžiama papildomai paskambinti telefonu, gauti pašto ar perduodamą siuntinį ir pasimatymą, gali būti skiriamas tik nuteistiesiems, kurie pagal šį Kodeksą turi teisę paskambinti telefonu, gauti pašto arba perduodamų siuntinių ir pasimatymų.
4. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems kalėjime nuteistiesiems kaip paskatinimas gali būti suteikiamas tik trumpalaikis pasimatymas.
5. Kalėjime laikomiems nuteistiesiems pasivaikščiojimo laikas paskatinimo tvarka pailginamas ne ilgiau kaip vieną mėnesį.
6. Paskatinimo tvarka nuteistajam gali būti prieš terminą panaikinama vienu metu viena pirmiau paskirta nuobauda.
7. Paskatinimas, kuriuo pareiškama padėka, leidžiama paskambinti telefonu, gauti papildomai tris pašto arba perduodamus siuntinius per vienerius metus, suteikiami trys papildomi trumpalaikiai arba ilgalaikiai pasimatymai per vienerius metus, prieš terminą panaikinama paskirta nuobauda, pailginamas pasivaikščiojimo laikas, leidžiama nepilnamečiui pasimatymo su tėvais, globėjais (rūpintojais), artimaisiais giminaičiais ar kitais pasitikėjimo vertais asmenimis metu išeiti už nepilnamečių pataisos namų teritorijos ribų, skiriamas turinčio teisę skirti šias paskatinimo priemones pataisos įstaigos pareigūno nutarimu arba įsakymu.
8. Padėka kaip paskatinimas gali būti paskelbta ir žodžiu. Iš paskatinimų, kuriais leidžiama gauti papildomai tris pašto arba perduodamus siuntinius per vienerius metus, suteikiami trys papildomi trumpalaikiai arba ilgalaikiai pasimatymai per vienerius metus, leidžiama nepilnamečiui pasimatymo su tėvais, globėjais (rūpintojais), artimaisiais giminaičiais ar kitais pasitikėjimo vertais asmenimis metu išeiti už nepilnamečių pataisos namų teritorijos

ribų, vienu nutarimu arba įsakymu galima leisti gauti tik vieną papildomą pašto arba perduodamą siuntinį, suteikti vieną papildomą trumpalaikį arba ilgalaikį pasimatymą, leisti vieną kartą išeiti už nepilnamečių pataisos namų teritorijos ribų.

9. Paskatinimas, kuriuo leidžiama trumpalaikė išvyka į namus arba leidžiama atostogų metu parvykti į namus, skiriamas pataisos įstaigos direktoriaus įsakymu, o paskatinimas, kuriuo nuteistasis perkeliamas į lengvąją arba paprastąją grupę, – pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu.

10. Leidimą nepilnamečių pataisos namuose laikomiems nuteistiesiems, kurie gerai elgiasi, kartu su pataisos įstaigos darbuotojais nueiti į kiną, teatrą, koncertą, sporto varžybas ar kitus ne pataisos įstaigoje organizuojamus renginius duoda pataisos įstaigos direktorius įsakymu. Vienu įsakymu galima leisti tik vieną kartą nueiti į kiną, teatrą, koncertą, sporto varžybas ar kitą ne pataisos įstaigoje organizuojamą renginį.

11. Apie paskatinimo priemonės paskyrimą paskelbiama nuteistajam.

142 straipsnis. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems skiriamos nuobaudos

1. Už bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimą nuteistiesiems gali būti skiriamos šios nuobaudos:

- 1) įspėjimas arba papeikimas;
- 2) pataisos įstaigos patalpų ir teritorijos tvarkymas be eilės;
- 3) teisės gauti eilinį pašto arba perduodamą siuntinį atėmimas ir draudimas iki vieno mėnesio pirkti maisto produktų;
- 4) atvirose kolonijose ir pataisos namuose laikomų nuteistųjų uždarymas į baudos izoliatorių iki penkiolikos parų arba nepilnamečių nuteistųjų uždarymas į drausmės izoliatorių iki dešimties parų;
- 5) kalėjimuose laikomų nuteistųjų uždarymas į karcerį iki penkiolikos parų;
- 6) pataisos namuose drausmės grupės sąlygomis laikomų nuteistųjų perkėlimas į kamerų tipo patalpas iki šešių mėnesių;
- 7) kalėjimuose laikomų nuteistųjų perkėlimas į drausmės grupę nuo dviejų iki šešių mėnesių.

2. Nuteistiesiems, sistemingai pažeidinėjantiems arba itin piktybiškai pažeidusiems režimą, gali būti paskirtas perkėlimas iš lengvosios į paprastąją grupę arba iš paprastosios į drausmės grupę.

3. Kalėjimų departamento direktorius pataisos namų direktoriaus teikimu gali nuteistąjį, perkeltą į pataisos namų kamerų tipo patalpas, pasiūsti šią nuobaudą atlikti kalėjime.

4. Nėščioms moterims ir turinčioms vaikų iki trejų metų motinoms šio straipsnio 1 dalies 4–7 punktuose numatytos nuobaudos netaikomos.

143 straipsnis. Nuobaudų skyrimo atliekantiems laisvės atėmimo bausmę nuteistiesiems tvarka

1. Šio Kodekso 142 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytos nuobaudos skiriamos tam įgalioto pareigūno nutarimu arba įsakymu. Turinčių teisę skirti nuobaudas pareigūnų sąrašą ir jų įgaliojimus nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

2. Skiriant nuobaudas, atsižvelgiama į pažeidimo padarymo aplinkybes, į paskirtų nuobaudų kiekį ir pobūdį, taip pat į nuteistojo rašytinį pasiaiškinimą dėl pažeidimo. Skiriamos nuobaudos turi atitikti padaryto pažeidimo sunkumą ir pobūdį.

3. Nuobauda gali būti skiriama tik pažeidimą padariusiam nuteistajam. Už kelis vienu metu padarytus pažeidimus skiriama viena nuobauda.

4. Nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per dešimt parų nuo pažeidimo atskleidimo dienos, o jei dėl pažeidimo buvo atliekamas tyrimas, – nuo tyrimo pabaigos dienos, bet ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pažeidimo padarymo dienos.

5. Paskirta nuobauda vykdoma tuoj pat ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jos paskyrimo. Nuobauda, kuri nebuvo pradėta vykdyti per vieną mėnesį nuo jos paskyrimo dienos, nebevykdoma.

6. Pakartotinai perkelti nuteistąjį iš paprastosios grupės į lengvąją grupę arba iš drausmės grupės į paprastąją grupę galima ne anksčiau kaip po vienerių metų, o nepilnamečių nuteistąjį – ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo nuobaudos atlikimo dienos arba anksčiau, negu sueis vieneri metai arba šeši mėnesiai, jeigu nuobaudą, kuria panaikintos geresnės laikymo sąlygos, pataisos įstaigos administracija panaikino prieš sueinant vieneriems metams arba šešioms mėnesiams.

7. Nuobaudos – išpėjimas arba papeikimas, paskyrimas be eilės budėti pataisos įstaigos patalpose ir tvarkyti teritoriją – skiriamos žodžiu arba raštu tam įgalioto pareigūno įsakymu arba nutarimu. Kitos šio Kodekso 142 straipsnio 1 dalyje numatytos nuobaudos skiriamos pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu. Šio Kodekso 142 straipsnio 2 dalyje numatytos nuobaudos skiriamos tik tais atvejais, kai yra pataisos įstaigos Drausmės komisijos teikimas. Drausmės komisijos sudarymo tvarką ir kompetenciją nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

8. Nuobauda – atimti teisę gauti eilinį pašto arba perduodamą siuntinį ir kartu uždrausti iki vieno mėnesio pirkti maisto produktų skiriama visa arba dalinė, t. y. tik atimama teisė gauti eilinį pašto arba perduodamą siuntinį arba tik uždraudžiama iki vieno mėnesio pirkti maisto produktų. Nuobauda – uždrausti iki vieno mėnesio pirkti maisto produktų skiriama pašto siuntinių arba perdavimų negaunantiems nuteistiesiems.

9. Nuteistasis turi teisę per penkias dienas nuo nuobaudos paskyrimo apskųsti jam paskirtą nuobaudą aukštesniam pagal pareigas pareigūnui. Skundo padavimas nuobaudos vykdymo nesustabdo. Aukštesnis pagal pareigas pareigūnas nuobaudą sušvelnina arba ją panaikina, jeigu ją paskyręs pareigūnas viršijo savo įgaliojimus arba jeigu nuobauda paskirta nepadariusiam pažeidimo nuteistajam.

10. Jeigu nuteistajam per vienerius metus, o nepilnamečiui nuteistajam per šešis mėnesius nuo nuobaudos atlikimo dienos nepaskiriama nauja nuobauda, jis laikomas neturinčiu nuobaudų.

11. Apie nuobaudos, išskyrus žodžiu skiriamą nuobaudą, paskyrimą nuteistajam paskelbiama pasirašytinai.

144 straipsnis. Nuobaudų – uždaryti nuteistąjį į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį arba perkelti į kamerų tipo patalpas vykdymo tvarka

1. Nuteistojo, kuriam paskirta nuobauda – uždaryti į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį, taip pat perkelti į kamerų tipo patalpas, sveikatą privalo patikrinti gydytojas ir pataisos įstaigos direktoriaus nutarime, kuriuo paskirtos šios nuobaudos, pažymėti, ar nuteistasis gali paskirtą nuobaudą atlikti.

2. Ypatingais atvejais nuteistasis, kuris neturi aiškių traumos ar pavojingos ligos požymių, gali būti uždarytas į baudos izoliatorių ar į karcerį medicinos darbuotojo leidimu, tačiau tokio nuteistojo sveikatos patikrinimą turi atlikti gydytojas ne vėliau kaip per dvidešimt keturias valandas po uždarymo į baudos izoliatorių ar į karcerį.

3. Jeigu gydytojas arba medicinos darbuotojas neleidžia taikyti šio straipsnio 2 dalyje nurodytos nuobaudos, ją paskyręs pareigūnas gali pakeisti švelnesne nuobauda.

4. Uždaromiems į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį, perkeliamiems į kamerų tipo patalpas nuteistiesiems atliekamas pilnas sanitarinis paruošimas.

5. Kai kitomis priemonėmis negalima užkirsti kelio šiurkščiam teisėtvarkos pažeidimui ir būtina pažeidimą padariusį nuteistąjį laikinai, kol nėra pataisos įstaigos direktoriaus, izoliuoti, jis gali būti laikinai uždarytas į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį. Toks nuteistojo laikinas izoliavimas galimas tik iki pataisos įstaigos direktoriaus atvykimo į pataisos įstaigą, bet ne ilgiau kaip dvidešimt keturioms valandoms ir nelaikomas nuobauda. Jeigu už padarytą režimo pažeidimą paskiriama nuobauda – uždaryti nuteistąjį į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį arba perkelti į kamerų tipo patalpas, laikino izoliavimo laikas įskaitomas į bendrą nutarimu paskirtos nuobaudos laiką.

6. Jeigu gydytojas pataisos įstaigos direktoriui pateikia rašytinę išvadą, kad į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį uždarytas arba perkeltas į kamerų tipo patalpas nuteistasis negali toliau atlikti jam paskirtos nuobaudos, pataisos įstaigos direktorius privalo nuobaudos vykdymą nutraukti.

145 straipsnis. Nuteistųjų laikymo sąlygos kamerų tipo patalpose

1. Kamerų tipo patalpose laikomiems nuteistiesiems nustatomas režimas, atitinkantis šio Kodekso 86 straipsnyje nurodytas drausmės grupei priskirtų nuteistųjų laikymo kalėjime sąlygas.
2. Kamerų tipo patalpose laikomi nuteistieji dirba atskirai nuo kitų nuteistųjų.
3. Sergantiems tuberkulioze nuteistiesiems, perkeltiems į kamerų tipo patalpas, gyvenamojo ploto norma vienam asmeniui negali būti mažesnė kaip penki kvadratiniai metrai. Siems nuteistiesiems kasdien turi būti suteikiama ne mažiau kaip dvi valandos pasivaikščioti.
4. Prieš terminą perkelti nuteistuosius iš kamerų tipo patalpų leidžiama tik tuo atveju, kai pagal gydytojo išvadą to reikia dėl nuteistojo sveikatos būklės.

146 straipsnis. Nuteistųjų laikymo sąlygos baudos arba drausmės izoliatoriuose ir karceriuose

1. Baudos arba drausmės izoliatoriuose ir karceriuose laikomi nuteistieji neturi teisės gauti pasimatymų, pašto arba perduodamų siuntinių ir smulkiųjų paketų su spauda, įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų, siųsti laiškus, taip pat paskambinti telefonu. Jiems neleidžiama naudotis stalo žaidimais, nešiojamaisiais televizoriais, kompiuteriais, vaizdo magnetofonais, kompiuterinių žaidimų aparatais, nešiojamaisiais radijo imtuvais bei kitais Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse nurodytais daiktais.
2. Baudos arba drausmės izoliatoriuose ir karceriuose laikomiems nuteistiesiems leidžiama skaityti knygas, žurnalus, laikraščius ir kitą literatūrą, jiems leidžiama kasdien vieną valandą pasivaikščioti.
3. Karceriuose nuteistieji laikomi po vieną.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIEKANČIŲ NUTEISTŪJŲ BENDRASIS LAVINIMAS IR PROFESINIS MOKYMAS

147 straipsnis. Nuteistųjų bendrasis lavinimas

1. Pataisos įstaigose organizuojamas nuteistųjų iki šešiolikos metų bendrasis lavinimas. Nuteistųjų iki šešiolikos metų bendrojo lavinimo pataisos įstaigose tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
2. Vyresnių negu šešiolikos metų nuteistųjų bendrasis lavinimas organizuojamas rašytiniu jų pageidavimu. Nuteistųjų invalidų bei ribotai pakaltinamų asmenų bendrasis lavinimas organizuojamas jų pageidavimu ir gydytojų leidimu.
3. Nuteistųjų bendrąjį lavinimą organizuoja apskričių viršininkai.

148 straipsnis. Nuteistųjų profesinis mokymas

1. Pataisos įstaigose ir valstybės įmonėse prie pataisos įstaigų gali būti organizuojamas nuteistųjų profesinis mokymas. Nuteistieji turi teisę pasirinkti profesiją, kurios mokysis pagal pataisos įstaigos administracijos pateiktą sąrašą ir turimą mokymo bazę.
2. Nuteistųjų invalidų, ribotai pakaltinamų asmenų ir pensinio amžiaus nuteistųjų profesinis mokymas organizuojamas jų pageidavimu.
3. Nepilnamečių profesinis mokymas vyksta neviršijant nuteistųjų darbo dienos trukmės.
4. Nuteistųjų profesinio mokymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

149 straipsnis. Nuteistųjų profesinis mokymas gamyboje

1. Pataisos įstaigose ir valstybės įmonėse prie pataisos įstaigų gali būti organizuojamas nuteistųjų, norinčių įgyti pradinius profesinius įgūdžius arba kelti turimą kvalifikaciją, mokymas.
2. Nuteistųjų profesinio mokymo gamyboje tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
3. Pagalbą organizuojant nuteistųjų profesinį mokymą gamyboje turi teisę teikti valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, visuomeninės organizacijos, kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.

150 straipsnis. Nuteistųjų atleidimas nuo darbo pataisos įstaigose egzaminams laikyti

Pataisos įstaigose baigiamiesiems kvalifikaciniams egzaminams laikyti nuteistieji atleidžiami nuo darbo pagal Lietuvos Respublikos įstatymus. Nuteistųjų atleidimo nuo darbo pataisos įstaigose egzaminams laikyti tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

**PENKTASIS SKIRSNIS
NĖŠČIŲ MOTERŲ IR VAIKŲ IKI TREJŲ METŲ TURINČIŲ MOTINŲ LAISVĖS
ATĖMIMO BAUSMĖS ATLIKIMO YPATUMAI**

151 straipsnis. Nėščių moterų ir vaikų iki trejų metų turinčių motinų siuntimas į bausmės atlikimo vietą

1. Nėščios moterys ir vaikų iki trejų metų turinčios motinos po nuosprendžio įsiteisėjimo per dešimt dienų nusiunčiamos į pataisos namus, turinčius vaikų (kūdikių) namus.

2. Moterys, kurios pataisos įstaigose tapo nėščios, iš pataisos namų arba kalėjimo perkeliamos į pataisos namus, turinčius vaikų (kūdikių) namus.

3. Nėščių moterų ir vaikų iki trejų metų turinčių motinų siuntimo ir perkėlimo į pataisos namus, turinčius vaikų (kūdikių) namus, tvarką nustato Teisingumo ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija.

4. Pataisos namuose esančių vaikų (kūdikių) namų įrengimo ir eksploatavimo reikalavimus bei vaikų aprūpinimo sąlygas nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

152 straipsnis. Nėščių moterų ir vaikų iki trejų metų turinčių motinų bausmės atlikimas ne pataisos namų teritorijoje arba atleidimas nuo tolesnio bausmės atlikimo

1. Nėščioms moterims ir vaikų iki trejų metų turinčioms motinoms pataisos namų administracija gali leisti gyventi ne pataisos namų teritorijoje, kol vaikui sueis treji metai. Leidimas gyventi ne pataisos namų teritorijoje įforminamas motyvuotu pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos nuteistosios apgyvendinamos netoli pataisos namų jiems priklausančiose arba nuomojamose gyvenamosiose patalpose ir yra nuolat pataisos namų administracijos prižiūrimos. Šios nuteistosios turi teisę:

1) turėti grynų pinigų ir neribotai juos naudoti;

2) paskambinti telefonu, gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, smulkiųjų paketų su spauda, pašto arba perduodamus siuntinius bei pasimatymus;

3) nustatytu laiku laisvai vaikščioti pataisos namų direktoriaus nustatytoje teritorijoje. Su nustatytos teritorijos ribomis nuteistosios supažindinamos pasirašytinai.

3. Pasibaigus Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytam atleidimo nuo darbo laikotarpiui, šio straipsnio 1 dalyje nurodytos nuteistosios dirba pataisos namų administracijos nurodytą darbą.

4. Nuteistosios, kuri sistemingai pažeidinėja arba itin piktybiškai pažeidė nustatyto režimo reikalavimus arba elgesio taisykles, teisė gyventi ne pataisos įstaigos teritorijoje pataisos namų direktoriaus nutarimu panaikinama ir ši nuteistoji perkeliama į pataisos namus tęsti bausmės atlikimą.

5. Ypatingais atvejais, vadovaudamasis motinos ir vaiko interesais bei atsižvelgdamas į atliktos bausmės dalį, nuteistosios elgesį bausmės atlikimo metu, padarytos nusikalstamos veikos pobūdį bei pataisos namų, turinčių vaikų (kūdikių) namus, direktoriaus teikimą, pataisos namų vietos apylinkės teismas gali nuteistąją lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos nesilaikydamas šio Kodekso 157 straipsnio 3 dalyje numatytų reikalavimų arba neatliktą laisvės atėmimo bausmės dalį pakeisti švelnesne su laisvės atėmimu nesusijusia bausme.

153 straipsnis. Vaikų iki trejų metų turinčių nuteistųjų motinų teisė auginti savo vaikus pataisos namų arba vietovės, kurioje yra pataisos namai, vaikų (kūdikių) namuose

1. Vaikų iki trejų metų turinčioms nuteistosioms gali būti sudarytos sąlygos pačioms auginti ir prižiūrėti vaikus, kol jiems sueis treji metai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos nuteistosios motinos gali būti apgyvendinamos kartu su vaikais pataisos namų vaikų (kūdikių) namų patalpose.

3. Nuteistųjų motinų pageidavimu jų vaikai gali būti laikomi vietovės, kurioje yra pataisos namai, vaikų (kūdikių) namuose.

4. Nuteistosios motinos, kurių vaikai iki trejų metų laikomi pataisos namų arba vietovės, kurioje yra pataisos namai, vaikų (kūdikių) namuose, turi teisę kasdien ne mažiau kaip po dvi valandas pasimatyti su savo vaikais.

5. Į pasimatymo su vaikais laiką neįskaitoma krūtimi maitinančioms motinoms skirtas vaikų maitinimo laikas.

6. Pasimatymų su vaikais iki trejų metų tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIEKANČIŲ NUTEISTŪJŲ IŠVYKIMAS BE SARGYBOS ARBA BE PALYDOS

154 straipsnis. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų išvykimas be sargybos arba be palydos

1. Nuteistiesiems, laikomiems pataisos namuose lengvosios grupės sąlygomis, bei nuteistiesiems, laikomiems pataisos namuose paprastosios grupės sąlygomis ir atbuvusiems ne mažiau kaip vieną trečdalį bausmės laiko, taip pat nuteistiesiems, paliktiems kardomojo kalnimo vietose, laisvės atėmimo vietos ligoninėje ar kalėjime atlikti ūkio darbus gali būti leidžiama išvykti be sargybos už pataisos įstaigos ar kardomojo kalnimo vietos teritorijos ribų, jeigu to reikia dėl bendrojo lavinimo, profesinio mokymo arba dėl nuteistųjų dirbamo darbo pobūdžio.

2. Nepilnamečių pataisos namuose laikomiems nuteistiesiems, atlikusiems ne mažiau kaip tris mėnesius laisvės atėmimo bausmės, gali būti leidžiama išvykti be palydos už pataisos namų teritorijos ribų, jeigu to reikia dėl bendrojo lavinimo, profesinio mokymo arba dėl jų dirbamo darbo pobūdžio.

3. Neleidžiama išvykti be sargybos arba be palydos už pataisos įstaigos ar kardomojo kalnimo vietos teritorijos ribų:

1) pavojingiems recidyvistams;

2) asmenims, nuteistiems už labai sunkius nusikaltimus;

3) nuteistiesiems, iš kurių ši teisė buvo atimta dėl padarytų pažeidimų;

4) užsieniečiams;

5) ribotai pakaltinamiems, sergantiems infekcinėmis ir venerinėmis ligomis nuteistiesiems.

155 straipsnis. Teisė išvykti be sargybos arba be palydos suteikimo nuteistiesiems tvarka

1. Nuteistųjų, kuriems gali būti suteikta teisė išvykti be sargybos arba be palydos, sąrašus, atsižvelgęs į pateiktas jų asmens bylas, tvirtina Kalėjimų departamento direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas. Ši teisė suteikiama pataisos įstaigos ar kardomojo kalnimo vietos direktoriaus nutarimu.

2. Teisę išvykti be sargybos arba be palydos turintys nuteistieji gali būti užtikrinant jų priežiūrą apgyvendinti pataisos įstaigos ar kardomojo kalnimo vietos gyvenamosiose patalpose, esančiose šalia įstaigos.

3. Nuteistajam, kuris pažeidė jam nustatyto režimo reikalavimus arba elgesio taisykles, pataisos įstaigos ar kardomojo kalnimo vietos direktoriaus nutarimu gali būti atimta teisė išvykti be sargybos arba be palydos.

4. Jei pasikeičia darbo, bendrojo lavinimo ar profesinio mokymo sąlygos, pataisos įstaigos ar kardomojo kalinimo vietos direktoriaus nutarimu nuteistojo teisė išvykti be sargybos arba be palydos panaikinama.

156 straipsnis. Nuteistųjų išvykimo be sargybos arba be palydos ypatumai

1. Teisė išvykti be sargybos arba be palydos suteikia nuteistajam galimybę būti darbo, bendrojo lavinimo ar profesinio mokymo laiku tam tikroje teritorijoje arba vykti tam tikru maršrutu. Su teritorijos, kurioje leidžiama būti šią teisę turintiems nuteistiesiems, ribomis arba maršrutu, kuriuo leidžiama vykti be sargybos arba be palydos, nuteistieji supažindinami pasirašytinai.

2. Nuteistųjų, kuriems suteikta teisė išvykti be sargybos arba be palydos, elgesio taisyklės nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

SEPTINTASIS ŠKIRSNIS LYGTINIS PALEIDIMAS IŠ PATAISOS ĮSTAIGŲ

157 straipsnis. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų sąlygos

1. Laisvės atėmimo bausmę pataisos įstaigose atliekantys asmenys, kuriuos įmanoma toliau taisyti neizoliuotus nuo visuomenės, bet prižiūrimus, gali būti lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų.

2. Nutartį lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos priima vietovės, kurioje yra nuteistojo pataisos įstaiga, apylinkės teismas pagal bausmę vykdančios institucijos teikimą, jeigu nuteistasis yra įsipareigojęs doru elgesiu ir stropiu darbu įrodyti, kad pasitaisys.

3. Gali būti lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų:

1) asmenys, nuteisti laisvės atėmimu iki šešerių metų įskaitytinai už dėl neatsargumo padarytus nusikaltimus, taip pat asmenys, nuteisti laisvės atėmimu už nesunkius nusikaltimus, kuriems teismas nustatė atlikti bausmę atvirose kolonijose, nepilnamečiai, nėščios moterys, taip pat asmenys, turintys vaikų iki septynerių metų arba du ir daugiau nepilnamečių vaikų (jei jiems neapribota tėvų valdžia), – kai jie yra faktiškai atlikę ne mažiau kaip vieną trečdalį paskirtos laisvės atėmimo bausmės;

2) asmenys, laikomi pataisos namuose lengvosios grupės sąlygomis, taip pat asmenys, nuteisti laisvės atėmimu daugiau kaip šešeriems metams už dėl neatsargumo padarytus nusikaltimus, kuriems teismas nustatė atlikti bausmę atvirose kolonijose, – kai jie yra faktiškai atlikę ne mažiau kaip pusę paskirtos laisvės atėmimo bausmės;

3) asmenys, laikomi pataisos namuose paprastosios grupės sąlygomis, – kai jie yra faktiškai atlikę ne mažiau kaip du trečdalius paskirtos laisvės atėmimo bausmės;

4) asmenys, laikomi kalėjime paprastosios grupės sąlygomis, taip pat pavojingi recidyvistai, – kai jie yra faktiškai atlikę ne mažiau kaip tris ketvirtadalius paskirtos laisvės atėmimo bausmės.

4. Lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų darbingi asmenys per penkiolika dienų nuo paleidimo momento privalo įsidarbinti arba užsiregistruoti darbo biržoje ir pranešti apie tai bausmės vykdymo institucijai.

5. Teismas, lygtinai paleisdamas nuteistąjį iš pataisos įstaigos, nustato vieną arba kelias iš šių pareigų:

1) draudimą išeiti iš namų tam tikru laiku, jei tai nesusiję su darbu;

2) draudimą lankytis tam tikrose vietose, jei tai nesusiję su darbu;

3) draudimą išvykti ilgiau kaip septynioms paroms už gyvenamosios vietos rajono ribų be leidimo;

4) pareigą registruotis pataisos inspekcijoje nuo vieno iki keturių kartų per mėnesį;

5) pareigą gydytis nuo alkoholizmo, narkomanijos, toksikomanijos ar venerinės ligos, jei lygtinai paleidžiamas asmuo sutinka.

6. Lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos darbingas nuteistasis, kuris vengia dirbti arba sistemingai pažeidinėja ar itin piktybiškai pažeidžia darbo drausmę, taip pat pažeidinėja viešąją

tvarką arba jam nustatytas pareigas, teismo nutartimi siunčiamas į pataisos įstaigą atlikti likusią laisvės atėmimo baudmės dalį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

158 straipsnis. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų netaikymas

Lygtinai iš pataisos įstaigų nepaleidžiami:

1) asmenys, nuteisti už nusikaltimus Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai;

2) asmenys, kuriems mirties baudmė malonės arba amnestijos tvarka pakeista laisvės atėmimu iki gyvos galvos, taip pat laisvės atėmimu iki gyvos galvos nuteisti asmenys;

3) asmenys, kurie neatlikę visos teismo paskirtos laisvės atėmimo baudmės buvo anksčiau lygtinai atleisti nuo šios baudmės prieš terminą ir neatliktos baudmės dalies metu vėl padarė tyčinį nusikaltimą;

4) asmenys, nuteisti už tyčinius nusikaltimus, padarytus pataisos įstaigose;

5) asmenys, laikomi kalėjime ar pataisos namuose drausmės grupės sąlygomis.

159 straipsnis. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų tvarka

1. Lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų asmenys į savo gyvenamąją vietą vyksta valstybės lėšomis savarankiškai. Šiais atvejais teismas, kuris priėmė nutartį lygtinai paleisti nuteistą iš pataisos įstaigos, nusiunčia nuteistojo gyvenamosios vietos pataisos inspekcijai potvarkį dėl nutarties vykdymo.

2. Pataisos įstaigos administracija ne vėliau kaip per dvi darbo dienas nuo nutarties lygtinai paleisti nuteistą iš pataisos įstaigų gavimo privalo atsiskaityti su nuteistuoju ir išduoti jam rašytinį paliepimą išvykti į gyvenamąją vietą. Nuteistasis privalo atvykti į gyvenamąją vietą per paliepime išvykti nurodytą kelionės laiką ir užsiregistruoti pataisos inspekcijoje.

160 straipsnis. Lygtinai paleistų iš pataisos įstaigų asmenų teisės ir pareigos

Lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų asmenys turi Lietuvos Respublikos piliečiams ir užsieniečiams įstatymų nustatytas teises ir pareigas su šiais apribojimais:

1) darbingi asmenys privalo per penkiolika dienų nuo paleidimo įsidarbinti arba užsiregistruoti darbo biržoje ir pranešti apie tai pataisos inspekcijai;

2) asmenims gali būti uždrausta išeiti iš namų tam tikru laiku arba lankytis tam tikrose vietose, jeigu tai nesujie su darbu;

3) asmenims gali būti uždrausta išvykti ilgiau kaip septynioms paroms už gyvenamosios vietos rajono ribų be leidimo. Leidimą išvykti ilgesniam laikui šiuo atveju duoda nuteistąjį prižiūrinčios pataisos inspekcijos vadovas;

4) asmenims gali būti nustatyta pareiga registruotis pataisos inspekcijoje nuo vieno iki keturių kartų per mėnesį. Kiek kartų registruotis pirmaisiais trimis mėnesiais po paleidimo, nustato teismas, vėliau – pataisos inspekcijos vadovas, atsižvelgdamas į paleisto nuteistojo elgesį.

161 straipsnis. Lygtinai paleistų iš pataisos įstaigų asmenų atsakomybė už darbo drausmės, viešosios tvarkos ir nustatytų elgesio taisyklių pažeidimą

1. Lygtinai paleistam iš pataisos įstaigos asmeniui, kuris pažeidžia darbo drausmę ar viešąją tvarką, gali būti taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų numatyta drausminė ar administracinė atsakomybė.

2. Lygtinai paleistam iš pataisos įstaigos asmeniui taip pat gali būti pritaikytos šio Kodekso 162 straipsnio 2 dalyje numatytos poveikio priemonės.

3. Jeigu darbingas lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos asmuo vengia dirbti arba sistemingai ar piktybiškai pažeidinėja darbo drausmę, taip pat jeigu lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos asmuo sistemingai pažeidinėja ar itin piktybiškai pažeidžia viešąją tvarką ar jam nustatytas pareigas, policija, siekdama užkirsti kelią vengimui vykdyti teismo nutartį, jį gali

sulaikyti ne ilgiau kaip penkioms paroms. Pataisos inspekcija gali perduoti medžiagą teismui, kad būtų sprendžiama dėl tokio asmens pasiuntimo į pataisos įstaigą atlikti likusią laisvės atėmimo bausmės dalį.

4. Jeigu dėl nežinomų priežasčių ilgiau kaip tris paras darbingo lygtinai paleisto iš pataisos įstaigos asmens nėra darbe ar jeigu toks asmuo nustatytu laiku nesugrįžo į darbo vietą iš atostogų ar komandiruotės, darbdavys privalo tuoj pat pranešti apie tai pataisos inspekcijai.

5. Itin piktybiškų viešosios tvarkos ir nustatytų pareigų pažeidimų sąrašą sudaro Teisingumo ministerija.

162 straipsnis. Lygtinai paleistiems iš pataisos įstaigų asmenims skiriamos paskatinimo priemonės ir nuobaudos

1. Lygtinai paleistiems iš pataisos įstaigų asmenims už dorą elgesį, stropų darbą, o nepilnamečiams – ir už gerą mokymąsi pataisos inspekcijos vadovas gali skirti šias paskatinimo priemones:

- 1) padėką;
- 2) paskirtos nuobaudos panaikinimą prieš terminą;
- 3) prašyti teismą panaikinti vieną arba kelias šio Kodekso 157 straipsnio 5 dalyje numatytas pareigas.

2. Darbingiems lygtinai paleistiems iš pataisos įstaigų asmenims, kurie pažeidinėja darbo drausmę, taip pat lygtinai paleistiems asmenims, kurie pažeidinėja viešąją tvarką ar jiems nustatytas pareigas, pataisos inspekcijos vadovas gali skirti poveikio priemones – įspėjimą arba papeikimą.

163 straipsnis. Lygtinai paleistų iš pataisos įstaigų asmenų priežiūrą atliekančios institucijos

1. Lygtinai paleistų iš pataisos įstaigų asmenų priežiūrą atlieka pataisos inspekcijos. Pataisos inspekcija tvarko visų lygtinai paleistų iš pataisos įstaigų asmenų personalinę įskaitą, prireikus padeda įsidarbinti darbingiems lygtinai paleistiems iš pataisos įstaigų asmenims, skiria paskatinimus ir nuobaudas, teikia duomenis policijai dėl lygtinai paleistų nuteistųjų, kurių buvimo vieta nežinoma, paieškos.

2. Policija organizuoja ir atlieka lygtinai paleistų iš pataisos įstaigų asmenų, kurių buvimo vieta nežinoma, paiešką.

164 straipsnis. Teikimas lygtinai paleisti nuteistąjį iš pataisos įstaigų

1. Dėl nuteistojo, kuris pagal šio Kodekso 157 straipsnį gali būti lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos, bausmę vykdanti institucija kreipiasi į teismą su teikimu lygtinai paleisti nuteistąjį iš pataisos įstaigos.

2. Teikime turi būti duomenys, apibūdinantys nuteistojo elgesį, jo požiūrį į darbą ir mokymąsi per visą bausmės atlikimo laiką. Kartu su teikimu teismui nusiunčiama nuteistojo asmens byla ir psichologinės tarnybos išvada.

3. Teismas nuteistąjį lygtinai paleidžia iš pataisos įstaigos tik tuo atveju, jei nuteistasis įsipareigoja doru elgesiu ir stropiu darbu įrodyti, kad jis pasitaisys. Šį įsipareigojimą nuteistasis duoda pataisos įstaigos administracijai raštu. Nuteistojo įsipareigojimas kartu su kitais dokumentais nustatyta tvarka pateikiamas teismui, kuris sprendžia klausimą dėl nuteistojo lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos.

4. Jeigu teismas atsisako nuteistąjį lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos, pakartotinis teikimas galimas ne anksčiau kaip po šešių mėnesių po nutarties atsisakyti nuteistąjį lygtinai paleisti priėmimo dienos.

5. Lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos nuteistasis, kuris buvo nukreiptas atlikti likusią nuosprendžiu paskirtos laisvės atėmimo bausmės dalį, įstatymų numatytais atvejais gali būti teikiamas lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos ne anksčiau kaip praėjus vieneriems metams po teismo nutarties dėl pasiuntimo į pataisos įstaigą vykdymo pradžios.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1497](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1735 (2003-04-24)

XII SKYRIUS

LAISVĖS ATĖMIMO IKI GYVOS GALVOS BAUSMĖS VYKDYMO YPATUMAI

165 straipsnis. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės atlikimo vieta

1. Nuteistieji laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atlieka kalėjimuose. Pirmuosius dešimt metų laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės atlikę nuteistieji, atsižvelgiant į jų elgesį bausmės atlikimo metu bei saugumo reikalavimus ir kai yra kalėjimo administracijos teikimas, apylinkės teismo nutartimi gali būti perkelti į pataisos namus tęsti bausmės atlikimą.

2. Kalėjimuose laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekantys nuteistieji laikomi kameroje po vieną, o jų sutikimu – po du. Pataisos namuose šie nuteistieji laikomi atskirai arba izoliuoti nuo kitų nuteistųjų.

166 straipsnis. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekančių nuteistųjų specialiosios teisės ir pareigos

1. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekantys nuteistieji turi šio Kodekso 92–103 ir 106–109 straipsniuose nustatytas specialiąsias teises.

2. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekančių nuteistųjų specialiąsias pareigas nustato šio Kodekso 110 straipsnis.

167 straipsnis. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekantiems nuteistiesiems taikomos poveikio priemonės

1. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekantiems nuteistiesiems taikomos šio Kodekso XI skyriaus pirmajame skirsnyje numatytos poveikio priemonės.

2. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekančių nuteistųjų bendrasis lavinimas ir profesinis mokymas gali vykti tik pataisos namuose.

3. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekantys nuteistieji gali dirbti, jei patys to pageidauja, kalėjimo arba pataisos namų administracijos parinktą darbą. Dirbantiems laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekantiems nuteistiesiems taikomos šio Kodekso 125–129, 131, 132, 134 ir 135 straipsnių nuostatos.

168 straipsnis. Pataisos įstaigos administracijos pareigos laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekančio nuteistojo sunkios ligos arba mirties atveju

1. Jeigu laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekantis nuteistasis sunkiai serga ir jo liga gresia gyvybei, kalėjimo arba pataisos namų administracija privalo nedelsdama apie tai pranešti Kalėjimų departamento direktoriui ar jį pavaduojančiam pareigūnui ir nuteistojo sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams. Šiems asmenims jų pageidavimu sudaromos sąlygos aplankyti nuteistąjį. Lankymo tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

2. Laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekančio nuteistojo mirties atveju kalėjimo arba pataisos namų administracija privalo nedelsdama apie tai pranešti Kalėjimų departamento direktoriui ar jį pavaduojančiam pareigūnui ir nuteistojo sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams. Pataisos įstaigos direktorius ar jį pavaduojantis pareigūnas privalo apie nuteistojo mirtį per tris dienas raštu pranešti kalėjimo ar pataisos namų vietos civilinės būklės aktus registruojančiai įstaigai, kuri Civilinio kodekso nustatyta tvarka įregistruoja mirtį ir išduoda mirties liudijimą.

3. Nuteistojo palaikai palaidojami kapinėse arba nuteistojo sutuoktinio, sugyventinio arba artimųjų giminaičių prašymu ir kalėjimo ar pataisos namų direktoriaus ar jį pavaduojančio pareigūno leidimu atiduodami mirusiojo sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams.

XIII SKYRIUS

TERMINUOTO LAISVĖS ATĖMIMO, LAISVĖS ATĖMIMO IKI GYVOS GALVOS IR AREŠTO BAUSMES ATLIEKANČIŲ NUTEISTŲJŲ MATERIALINĖ ATSAKOMYBĖ

169 straipsnis. Terminuoto laisvės atėmimo, laisvės atėmimo iki gyvos galvos ir arešto bausmes atliekančių nuteistųjų materialinės atsakomybės pagrindai ir dydis

1. Terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantys nuteistieji atsako už bausmės atlikimo metu valstybei padarytą žalą:

1) už žalą, padarytą atliekant darbinės pareigas, – tiek, kokio dydžio žalos atlyginimą nustato Lietuvos Respublikos darbo įstatymai;

2) už žalą, padarytą kitokiais veiksmais, – tiek, kokio dydžio žalos atlyginimą nustato Civilinis kodeksas.

2. Arešto bausmę atliekantys nuteistieji už bausmės atlikimo metu padarytą valstybei žalą atsako tiek, kokio dydžio žalos atlyginimą nustato Civilinis kodeksas.

170 straipsnis. Žalos atlyginimo tvarka

1. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo arba laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę atliekančių nuteistųjų valstybei padarytos žalos atlyginimas išieškomas motyvuotu areštinės ar pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu, jeigu žalos dydis neviršija nuteistojo asmeninėje sąskaitoje esančios pinigų sumos. Apie išieškojimą nuteistajam paskelbiama pasirašytinai. Kitais atvejais žalos atlyginimas išieškomas bendrais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka.

2. Areštinės ar pataisos įstaigos direktoriaus nutarimas išieškoti žalos atlyginimą gali būti apskūstas Kalėjimų departamento direktoriui. Skundo padavimas nesustabdo nutarimo išieškoti žalos atlyginimą vykdymo. Kalėjimų departamento direktorius nustatęs, kad nuteistasis dėl žalos atsiradimo nekaltas, turi teisę pakeisti išieškotinų sumų dydį arba panaikinti nutarimą išieškoti žalos atlyginimą. Neteisėtai arba neteisingai išskaitytos už padarytą žalą sumos grąžinamos į nuteistojo asmeninę sąskaitą. Kalėjimų departamento direktoriaus sprendimas dėl nutarimo išieškoti žalos atlyginimą per dvidešimt dienų gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui, kurio veiklos teritorijoje yra nutarimą priėmusio direktoriaus vadovaujama areštinė ar pataisos įstaiga.

3. Valstybei padarytos žalos atlyginimo dalis, kurios pilnai neatlygino paleistas iš areštinės ar pataisos įstaigos asmuo, išieškoma Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

171 straipsnis. Dėl atliekančio bausmę nuteistojo nusikalstamos veikos atsiradusios žalos atlyginimas

Žala, atsiradusi dėl atliekančio bausmę nuteistojo nusikalstamos veikos, atlyginama Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

172 straipsnis. Atliekančio bausmę nuteistojo tretiesiems asmenims padarytos žalos atlyginimas

Žala, kurią padarė atliekantis bausmę nuteistasis tretiesiems asmenims, atlyginama Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

XIV SKYRIUS

AREŠTO, TERMINUOTO LAISVĖS ATĖMIMO IR LAISVĖS ATĖMIMO IKI GYVOS GALVOS BAUMES ATLIEKANČIŲ NUTEISTŲJŲ MATERIALINIS, BUTINIS APRŪPINIMAS IR SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

173 straipsnis. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekančių nuteistųjų materialinis butinis aprūpinimas

1. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantiems nuteistiesiems užtikrinamos reikiamos gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygos, atitinkančios Lietuvos Respublikos higienos normas.

2. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantiems nuteistiesiems nemokamai suteikiama atskira miegamoji vieta ir patalynė.

3. Terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantys nuteistieji, kurie neturi savo drabužių ir avalynės, nemokamai aprūpinami drabužiais ir avalyne pagal sezoną. Arešto bausmę atliekantys nuteistieji drabužiais ir avalyne apsirūpina patys.

4. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantys nuteistieji gauna maistą pagal fiziologines mitybos normas, o ligoniai, gydomi pataisos įstaigų gydymo įstaigose, – pagal dietinio maitinimo normas. Maistu šie nuteistieji aprūpinami nemokamai.

5. Nėščioms moterims, krūtimi maitinančioms motinoms, nepilnamečiams, taip pat ligoniams sudaromos geresnės gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygos ir nustatomos didesnės mitybos normos. Šiems nuteistiesiems pagal gydytojų komisijos išvadą gali būti leista gauti papildomų maisto produktų, pašto ir perduodamų siuntinių.

6. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys atvirose kolonijose nuteistieji maistu, drabužiais, baltiniais ir avalyne apsirūpina patys. Šiems nuteistiesiems kiekvieną mėnesį iš atviros kolonijos lėšų išmokami vieno MGL dydžio maistpinigiai. Nuteistųjų, uždarytų į baudos izoliatorių, maitinimas organizuojamas šio Kodekso 173 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, o maistpinigiai už baudos izoliatoriuje praleistą laiką šiems nuteistiesiems nemokami.

7. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekančių nuteistųjų mitybos ir materialinio buitinio aprūpinimo normas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

174 straipsnis. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekančių nuteistųjų sveikatos priežiūra

1. Asmens sveikatos priežiūra pataisos įstaigose bei areštinėse organizuojama ir atliekama pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos įstatymus.

2. Pataisos įstaigose ir areštinėse steigiamos asmens sveikatos priežiūros įstaigos arba tarnybos. Šių įstaigų bei tarnybų struktūrą, etatų skaičių ir veiklos tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija ir Teisingumo ministerija. Infekcinėmis ligomis sergantiems nuteistiesiems, atliekantiems laisvės atėmimo bausmę, gydyti ir laikyti steigiamos laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigos.

3. Laisvės atėmimo bausmę arba areštą atliekančiam nuteistajam reikalinga specializuota būtinoji medicinos pagalba, kurią suteikti pataisos įstaigų gydymo įstaigose arba areštinėse nėra galimybių, gali būti teikiama valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosiose įstaigose užtikrinant nuteistųjų apsaugą. Šios pagalbos teikimo tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija ir Teisingumo ministerija.

4. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekančių nuteistųjų sveikatos priežiūrą organizuoja Sveikatos apsaugos ministerija.

175 straipsnis. Atliekančių laisvės atėmimo bausmę nuteistųjų, kurie serga priklausomybės ligomis, gydymas

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji, sergantys priklausomybės nuo alkoholio, narkotinių arba psichotropinių medžiagų ligomis, jų rašytiniu pageidavimu gali būti gydomi nuo šių ligų laisvės atėmimo bausmės atlikimo metu.

2. Priklausomybės ligomis sergančių nuteistųjų gydymo laisvės atėmimo vietose tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija ir Teisingumo ministerija.

V DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

XV SKYRIUS

ATLEIDIMAS NUO BAUSMĖS ATLIKIMO, PAGALBA ATLEISTIEMS NUO BAUSMĖS ATLIKIMO ASMENIMS. BAUSMIŲ VYKDYMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

ATLEIDIMAS NUO BAUSMĖS ATLIKIMO

176 straipsnis. Atleidimo nuo baudmės atlikimo pagrindai

Nuteistieji atleidžiami nuo baudmės atlikimo šiais pagrindais:

- 1) atbuvę teismo nuosprendžiu paskirtą baudmės laiką;
- 2) amnestijos aktu;
- 3) malonės tvarka;
- 4) kuriems panaikintas nuosprendis ir nutrauktas ikiteisminis tyrimas;
- 5) kuriems paskira baudmė, sumažinta iki atlikto baudmės laiko;
- 6) lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo baudmės prieš terminą;
- 7) susirgę sunkia nepagydoma liga, kai teismas priima atitinkamą nutartį;
- 8) kitais Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais pagrindais.

177 straipsnis. Atleidimas nuo baudmės atlikimo dėl ligos

1. Susirgęs sunkia nepagydoma liga nuteistasis gali būti apylinkės teismo atleistas nuo tolesnio baudmės atlikimo.

2. Teikimą atleisti nuteistąjį nuo baudmės atlikimo dėl ligos teismui paduoda baudmės vykdymo institucijos vadovas. Kartu su teikimu teismui nusiunčiama gydytojų komisijos išvada ir nuteistojo asmens byla.

178 straipsnis. Atleidimas nuo baudmės atlikimo dėl invalidumo, pensinio amžiaus ir nėštumo

1. Nuteistąjį, kuriam paskirta viešųjų darbų baudmė, jeigu jis nustatyta tvarka pripažintas I arba II grupės invalidu, taip pat sulaukusį pensinio amžiaus nuteistąjį arba moterį, išėjusią nėštumo ir gimdymo atostogų, arba dėl kitų objektyvių priežasčių apylinkės teismas atleidžia nuo baudmės atlikimo paskirdamas Baudžiamojo kodekso IX skyriuje numatytą baudžiamojo poveikio priemonę.

2. Teikimą atleisti nuteistąjį nuo baudmės atlikimo dėl invalidumo, pensinio amžiaus, nėštumo ar nėštumo ir gimdymo atostogų paduoda baudmės vykdymo institucijos vadovas. Kartu su teikimu teismui nusiunčiama nuteistojo asmens byla, o invalidumo arba nėštumo atveju – gydytojų komisijos išvada.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

179 straipsnis. Teikimas lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo baudmės prieš terminą ar laisvės atėmimą pakeisti švelnesne bausme

1. Teikimą lygtinai atleisti nuteistąjį nuo laisvės atėmimo baudmės prieš terminą ar laisvės atėmimo bausmę pakeisti švelnesne bausme pagal Baudžiamojo kodekso 77 arba 94 straipsnį paduoda baudmės vykdymo institucijos vadovas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame teikime turi būti duomenys, apibūdinantys nuteistojo elgesį, jo požiūrį į darbą ir mokymąsi per visą baudmės atlikimo laiką. Kartu su teikimu teismui nusiunčiama nuteistojo asmens byla, taip pat pataisos įstaigos psichologinės tarnybos išvada.

3. Jeigu teismas nepatenkina teikimo, pakartotinai teikti tą patį nuteistąjį lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo baudmės prieš terminą ar pakeisti laisvės atėmimą švelnesne bausme galima ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo teikimo atmetimo dienos.

180 straipsnis. Paleidimo iš pataisos įstaigų ir areštinių tvarka

1. Atlikę laisvės atėmimo ir arešto bausmės nuteistieji paleidžiami paskutinės bausmės laiko dienos pirmoje pusėje, o kitais pagrindais paleidžiami – tą dieną, kurią bausmės vykdymo institucija gauna reikiamus dokumentus. Jeigu dokumentai gaunami likus ne daugiau kaip trims valandoms iki darbo dienos pabaigos, nuteistasis paleidžiamas kitos dienos rytą.
2. Mėnesiais skaičiuojamos bausmės laikas pasibaigia atitinkamą paskutinio bausmės mėnesio dieną, o jeigu tas mėnuo atitinkamos dienos neturi, – paskutinę to mėnesio dieną.
3. Jeigu bausmės laikas pasibaigia poilsio arba šventės dieną, nuteistasis paleidžiamas dieną, kuri eina prieš poilsio arba šventės dieną.
4. Paleidžiamiems asmenims paleidimo dieną išduodami asmens dokumentai ir daiktai, asmeninėje sąskaitoje laikomi pinigai, taip pat bausmės atlikimą liudijantys dokumentai.
5. Paleidžiamo asmens prašymu charakteristika išsiunčiama jo nurodytai institucijai.
6. Bausmės vykdymo institucijos vadovas arba jo pavaduotojas privalo išaiškinti paleidžiamam asmeniui jo teises ir pareigas.
7. Paleidžiami nepilnamečiai pasiunčiami pas tėvus arba globėjus (rūpintojus) ar artimuosius giminaičius. Nepilnamečius privalo lydėti bausmės vykdymo institucijos darbuotojas, tėvai, globėjai (rūpintojai) arba artimieji giminaičiai.

181 straipsnis. Ligonių paleidimo iš pataisos įstaigų ypatumai

1. Laisvės atėmimo vietos gydymo įstaigoje laikomas sergantis asmuo, kuriam reikalinga stacionarinė medicinos pagalba, paleidimo dieną jo rašytiniu sutikimu už valstybės lėšas pervežamas į valstybės ar savivaldybės asmens sveikatos priežiūros viešąją įstaigą. Apie pervežimą nedelsiant pranešama paleidžiamo ligonio sutuoktiniui, sugyventiniui arba artimiesiems giminaičiams.
2. Laisvės atėmimo vietos gydymo įstaigoje laikomas sunkiai sergantis asmuo, kurio paleidimo dieną pagal gydytojų išvadą negalima pervežti į valstybės ar savivaldybės asmens sveikatos priežiūros viešąją įstaigą, paliekamas laisvės atėmimo vietos gydymo įstaigoje. Jeigu šis asmuo nesutinka pasilikti, pataisos įstaigos administracija privalo nedelsdama iškviešti Sveikatos apsaugos ministerijos ir Teisingumo ministerijos atstovus bei ligonio sutuoktinį, sugyventinį arba artimuosius giminaičius. Jeigu paleidžiamas asmuo ir toliau nesutinka pasilikti laisvės atėmimo vietos gydymo įstaigoje, jo ir (arba) jo sutuoktinio, sugyventinio ar artimųjų giminaičių rašytiniu sutikimu pervežamas į valstybės ar savivaldybės asmens sveikatos priežiūros viešąją įstaigą ar kitą sveikatos priežiūros įstaigą.

ANTRASIS SKIRSNIS

PAGALBA ATLEISTIEMS NUO BAUSMĖS ATLIKIMO ASMENIMS

182 straipsnis. Pagalbos suteikimas iš pataisos įstaigų ir areštinių paleidžiamiems asmenims

1. Paleidžiamų iš pataisos įstaigų arba areštinių asmenų kelionės į jų gyvenamąją vietą išlaidas apmoka bausmę vykdžiusi institucija.
2. Paleidžiami iš pataisos įstaigų asmenys aprūpinami maisto produktais arba pinigais kelionei pagal nustatytas normas. Paleidžiami asmenys, kurie neturi pagal sezoną reikiamų drabužių, avalynės ir lėšų jiems įsigyti, drabužiais ir avalyne pagal sezoną aprūpinami nemokamai.
3. Paleidžiamiems iš pataisos įstaigų asmenims gali būti skiriama vienkartinė negražinama iki vieno MGL dydžio pašalpa.
4. Paleidžiamų asmenų kelionės išlaidų apmokėjimo, aprūpinimo maistu, drabužiais ir avalyne, taip pat vienkartinės negražinamos pašalpos skyrimo tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
5. Paleidžiamiems neįgaliesiems ir pagyvenusiems asmenims jų prašymu turi būti suteikta Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta socialinė parama. Neturinčius tėvų

paleidžiamus nepilnamečius pataisos įstaigos ar areštinės administracija pasiunčia į internatus arba perduoda šeimos nariams, artimiesiems giminaičiams, kitiems asmenims globoti ar rūpintis.

TREČIASIS SKIRSNIS

BAUSMIŲ VYKDYMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas

1. Teisės dirbti tam tikrą darbą ar užsiimti tam tikra veikla atėmimo, viešųjų teisių atėmimo, viešųjų darbų, laisvės apribojimo, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo jo gavimo dienos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas patikrinimas, – per keturiolika dienų nuo patikrinimo baigimo dienos.

3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.

4. Baudos, juridinio asmens veiklos apribojimo ir juridinio asmens likvidavimo bausmės vykdančių antstolių veiksmai ir sprendimai skundžiami antstolio veiklos teritorijos apylinkės teismui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

5. Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka bausmių vykdymo institucijų ir įstaigų, jų pareigūnų, taip pat antstolių veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami Seimo skiriamiems kontrolieriams arba kitoms valstybės institucijoms.

**DAIKTŲ IR REIKMENŲ, KURIUOS DRAUDŽIAMA TURĖTI LAISVĖS ATĖMIMO
BAUSMĘ ATLIEKANTIEMS NUTEISTIESIEMS,
SĄRAŠAS**

1. Daiktai, gaminiai ir medžiagos, kurių civilinė apyvarta uždrausta
2. Visų rūšių šaunamieji ir nešaunamieji ginklai, šaudmenys bei sprogmenys, ginklų, šaudmenų ir sprogmenų aprašymai, dujų balionėliai (išskyrus vienkartinius žiebtuvėlius)
3. Visų rūšių transporto priemonės
4. Pinigai, vertingi daiktai, vertybiniai popieriai
5. Optiniai prietaisai
6. Magnetofonai, telefonai, radijo ryšio priemonės
7. Laikrodžiai iš brangiųjų metalų
8. Visų rūšių alkoholiniai gėrimai, kvepalai, odekolonai ir kiti gaminiai, kurių sudėtyje yra etilo alkoholio
9. Narkotinės, psichotropinės ir toksinės medžiagos, jų pirmtakai, stipriai veikiantys medikamentai, taip pat medicininės paskirties daiktai – be gydytojo leidimo
10. Rašomosios mašinėlės, dauginimo ir kopijavimo aparatai
11. Peiliai, skutimosi priemonės (išskyrus elektrines ir mechanines skutimosi priemones bei skutimosi aparatus su kasetėmis) ir kiti aštriabriauniai bei smailūs daiktai
12. Šaltkalvio, staliaus ir kiti įrankiai
13. Kortos
14. Fotoaparatai, vaizdo ir kino kameros, fotomedžiagos, chemikalai
15. Dokumentai (išskyrus teisės aktų tekstus, baudžiamosios bylos medžiagos, nuosprendžių, nutarčių ir nutarimų nuorašus ar kopijas, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, pareigūnų ir tarnautojų, visuomeninių organizacijų bei tarptautinių institucijų atsakymus, atiduotų saugoti pinigų, vertingų daiktų kvitus)
16. Topografiniai žemėlapiai, kompasai
17. Karinė ir kitokia uniforma, jos reikmenys
18. Kopijavimo popierius

**LAISVĖS ATĖMIMO BAUSMĘ ATLIEKANTIEMS NUTEISTIEMIEMS
DRAUDŽIAMŲ DIRBTI DARBŲ IR DRAUDŽIAMŲ EITI PAREIGŲ
SĄRAŠAS**

Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems draudžiama dirbti:

- 1) dauginimo aparatais, radijo ir elektros ryšių perdavimo įrengimais (išskyrus elektros ryšių linijų montuotoju, dalyvaujant administracijos atstovui);
- 2) pardavėjais, buhalteriais, kasininkais, sandėlių vedėjais;
- 3) medicinos srityje (išskyrus sanitarais);
- 4) fotografais, televizijos ir kino operatoriais;
- 5) lengvųjų automobilių ir motociklų vairuotojais;
- 6) eiti pareigas, pagal kurias nuteistiesiems būtų pavaldūs pataisos įstaigų darbuotojai;
- 7) pataisos įstaigos administracijos patalpose, kai jose nėra administracijos atstovo.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1497](#), 2003-04-10, Žin., 2003, Nr. 38-1735 (2003-04-24)

BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO 18, 20, 21 IR 164 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. gegužės 1 d.

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2338](#), 2004-07-08, Žin., 2004, Nr. 115-4278 (2004-07-24)

BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO 43, 48, 49, 68, 102, 121, 157, 173, 178 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-163](#), 2005-04-21, Žin., 2005, Nr. 58-2001 (2005-05-07)

DARBO KODEKSO, ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ KODEKSO, BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO, SEIMO NARIŲ DARBO SĄLYGŲ ĮSTATYMO, VIDAUS TARNYBOS STATUTO, SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Iki Valdininkų registro reorganizavimo į Valstybės tarnautojų registrą šio įstatymo trečiajame skirsnyje išdėstyto Bausmių vykdymo kodekso 35 straipsnio 2 dalyje nurodyta teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę vykdanti institucija pagal nuteistojo gyvenamąją vietą, vykdydama teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimo bausmę arba viešųjų teisių atėmimo bausmę, turi teisę gauti reikalingą informaciją iš Valdininkų registro.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2005-05-10)

autrap@lrs.lt